

Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky, Banská Bystrica

**Program starostlivosti o Chránené vtáčie územie
Kráľová
na roky 2017 - 2046**

16. december 2016

Spolufinancované z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja a štátneho rozpočtu v rámci projektu: „Vypracovanie programov starostlivosti o vybrané chránené vtáčie územia – 2. etapa“

Obsah

ÚVOD	3
1. ZÁKLADNÉ ÚDAJE	4
1.3. Kategória a názov územia	4
1.5. Celková výmera chráneného územia	4
1.6. Súčasný stav predmetu ochrany	5
1.6.1. Prírodné pomery	5
1.6.2. Stručný opis predmetu ochrany	8
1.6.3. Hodnotenie stavu predmetu ochrany, stanovenie priorít ochrany	8
1.6.4. Hodnotenie ďalších osobitných záujmov ochrany prírody a krajiny v území	11
1.7. Výsledky komplexného zisťovania stavu lesa	12
2. SOCIOEKONOMICKÉ POMERY (VYUŽÍVANIE ÚZEMIA A JEHO OKOLIA), POZITÍVNE A NEGATÍVNE FAKTORY	13
2.1. Historický kontext	13
2.2. Stručný opis aktuálneho stavu	13
2.3. Návrh zásad a opatrení využívania územia a jeho okolia z hľadiska cieľov ochrany	15
2.3.1. Návrh zásad a opatrení pre predmet ochrany	15
2.3.2. Členenie územia na ekologicko-funkčné priestory (EFP)	16
3. CIELE STAROSTLIVOSTI A OPATRENIA NA ICH DOSIAHNUTIE	18
3.1. Stanovenie dlhodobých cieľov starostlivosti v nadväznosti na ekologicko- funkčné priestory	18
3.2. Stanovenie operatívnych cieľov v nadväznosti na ekologicko-funkčné priestory	20
3.3. Rámcové plánovanie a modely hospodárenia pre lesné biotopy	20
3.4. Navrhované opatrenia, stanovenie harmonogramu ich plnenia, určenie subjektu zodpovedného za ich plnenie, stanovenie merateľných indikátorov ich plnenia	21
4. SPÔSOB VYHODNOCOVANIA PLNENIA PROGRAMU STAROSTLIVOSTI	34
5. POUŽITÉ PODKLADY A ZDROJE INFORMÁCIÍ	37
6. PRÍLOHY	38
6.1. Mapa predmetu ochrany	38
6.2. Mapa identifikácie vlastnícko–užívateľských vzťahov	39
6.3. Mapa využitia územia	40
6.4. Mapa ekologicko-funkčných priestorov	41
6.5. Iná dokumentácia (porastová mapa)	42

ÚVOD

Chránené vtáčie územie Kráľová (CHVÚ Kráľová alebo CHVÚ) bolo vyhlásené Vyhláškou Ministerstva životného prostredia č. 21/2008 Z. z. Rozprestiera sa na výmere vyše 1 200 ha, z ktorých 93 % je vodná plocha – Vodné dielo Kráľová vybudované v roku 1985 na Váhu medzi Sereďou a Šaľou a 3,92 % tvoria priľahlé ochranné lesy (zvyšných 0,24 % je orná pôda a 2,77 % sú ostatné plochy). Napriek tomu, že ide o umelú vodnú nádrž, je významnou migračnou zastávkou, zimoviskom a nocoviskom.

Predmetom ochrany je jediný vtáčí druh – chavkoš nočný, ktorý je v CHVÚ Kráľová hodnotený v priaznivom stave ochrany. Pre zachovanie tohto stavu v ďalších rokoch boli v predkladanom dokumente navrhnuté dlhodobé ciele, ako aj operatívne ciele, opatrenia a realizačné aktivity. Tieto boli predstavené a prerokované najmä dňa 30. 11. 2016 v Galante a boli v maximálnej miere zapracované do Programu starostlivosti o CHVÚ Kráľová na roky 2017 – 2046. Na realizáciu opatrení programu starostlivosti bude pripravený projekt do Operačného programu Kvalita životného prostredia 2014 – 2020.

1. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

1.1. Číslo podľa štátneho zoznamu:

Chránené vtáčie územie Kráľová (CHVÚ Kráľová alebo „CHVÚ“) je evidované v štátnom zozname osobitne chránených častí prírody a krajiny **pod č. A/10**.

1.2. Príslušnosť k európskej sústave chránených území:

CHVÚ Kráľová je súčasťou európskej sústavy chránených území **Natura 2000¹**.

1.3. Kategória a názov územia

Príslušnosť k európskej sústave chránených území:	Natura 2000
Kód územia:	SKCHVU010
Kategória:	Chránené vtáčie územie
Názov územia:	Kráľová

1.4. Platný právny predpis o vyhlásení chráneného územia:

Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 21/2008 Z. z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Kráľová (ďalej len „**vyhláška MŽP SR č. 21/2008 Z. z.**“), nadobudla účinnosť **1. februára 2008**.

1.5. Celková výmera chráneného územia

Celková rozloha CHVÚ Kráľová stanovená vo vyhláške MŽP SR č. 21/2008 Z. z., je **1 216 ha**. Spracovávaná výmera na základe vrstvy GIS², ktorú má k dispozícii Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky (ŠOP SR), je 1 213,92 ha.

Tabuľka č.1 – Výmera v členení podľa druhov pozemkov.

Kód pozemku	Druh pozemku	ha	%
2	orná pôda	2,94	0,24
10	lesný pozemok	47,57	3,92
11	vodná plocha	1129,79	93,07
13	zastavaná plocha a nádvorie	0,05	0,00
14	ostatná plocha	33,58	2,77
Spolu		1213,92	100,00

Výmery sú spracované podľa stavu katastra nehnuteľností k 1. máju 2015.

Lesný pôdny fond (LPF) tvorí na 78 % porastová plocha a na 22 % lesné pozemky bez lesných porastov.

¹ §28 ods. 1 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov

² Geografický informačný systém

1.6. Súčasný stav predmetu ochrany

1.6.1. Prírodné pomery

Geografická poloha a vymedzenie územia

CHVÚ Kráľová sa nachádza v západnej časti Slovenskej republiky, **v Trnavskom a Nitrianskom kraji, v okresoch Galanta (v katastrálnych územiach Dolná Streda, Kajal, Šoporňa a Váhovce) a Šaľa (v katastrálnom území Kráľová nad Váhom)**. Územie je viazané na **vodné dielo Kráľová** vybudované na rieke Váh v úseku medzi Seredňou a Šaľou. CHVÚ je vymedzené ako vodná plocha od priehradného múru po koniec vzdutia vrátane cca 1 km úseku toku nad cestným mostom a príslušných plôch.

CHVÚ je dostupné rýchlostnou cestou R1 (cesta I/62), ktorá spája Trnavu a Nitru, z križovatky Šintava. Z východnej strany je prístup z cesty č. II/573 od Šoporne alebo Dlhej nad Váhom; zo západnej strany cestou 3. triedy od Váhoviec alebo Kráľovej nad Váhom, ktorá sa napája na cestu I/75 zo Šale.

Klíma

CHVÚ je súčasťou **teplej klimatickej oblasti**, teplého, suchého okrsku s miernou zimou s teplotou v januári nad -3°C , s počtom letných dní nad 50. Priemerná ročná teplota vzduchu je $9 - 10^{\circ}\text{C}$, v januári -2 až -3°C , v júli $19 - 20^{\circ}\text{C}$. Priemerný ročný úhrn zrážok $550 - 600$ mm, v júli pod 60 mm, v januári 30 až 40 mm, absolútne mesačné maximum pod 200 mm. Počet dní so snehovou pokrývkou je pod 40 , priemerná výška pokrývky je $8,8$ cm. Územie patrí k mierne inverzným polohám, prevláda severozápadné prúdenie vzduchu s rýchlosťou $4,5$ až $6,5$ m/s.

Geologické pomery a formy reliéfu

V rámci regionálneho geologického členenia Slovenska (Vass, 1988) je CHVÚ súčasťou oblasti **Vnútrohorské panvy a kotliny, jednotky Podunajská panva a podjednotky Trnavsko-dubnická panva**.

Podložie územia CHVÚ tvorí neogén – sivé a pestré íly, prachy, piesky, štrky, slojky lignitu, sladkovodné vápence a polohy tufitov (brodské, gbelské, kolárovske, volkovské a čečehovské súvrstvie. V nadloží sú kvartérne, prevažne fluviálne sedimenty nivné humózne hliny alebo hlinito-piesčité až štrkovito-piesčité hliny dolinných nív.

V rámci geomorfologického členenia Slovenska (Mazúr, Lukniš, 1986) patrí CHVÚ do **Alpsko-himalájskej sústavy, podsústavy Panónska panva, provincie Západopanónska panva, subprovincie Malá Dunajská kotlina, oblasti Podunajská nížina, celku Podunajská pahorkatina, podcelku Hronská pahorkatina**.

Geomorfologické pomery charakterizujú negatívne morfoštruktúry Panónskej panvy, mladé poklesávajúce s agridáciou. Charakteristický je **reliéf rovín a nív**. Nadmorská výška sa pohybuje v priemere od 120 do 125 m.

Územie CHVÚ a jeho širšie okolie je geodynamicky stabilné, neevidujú sa svahové poruchy a deformácie, potenciálna vodná erózia je slabá, makroseizmická intenzita je priemerná.

Hydrologické pomery

Územie CHVÚ spadá do hlavného **povodia Váhu**. Ide o vrchovinno-nížinnú oblasť s dažďovo-snehovým typom režimu odtoku a akumuláciou v mesiacoch december – január, vysokou vodnatosťou vo februári až apríli, maximum v marci a minimom v novembri. Prírodné odtokové pomery v území sú ovplyvnené sústavou vodných diel na Váhu.

Lokalita CHVÚ patrí do hydrogeologického regiónu: **Kvartér Váhu v Podunajskej nížine severne od čiar Šaľa – Galanta** s určujúcim typom medzizrnovej priepustnosti. Hydrogeologické pomery charakterizuje vysoká prietoknosť a hydrogeologická produktivita.

Pôdy

V alúviu rieky Váh v okolí CHVÚ prevládajú **fluvizeme** typické karbonátové, sprievodné fluvizeme glejové a arenické karbonátové, z karbonátových aluviálnych sedimentov. Z hľadiska zrnitosti prevládajú pôdy piesčito-hlinité.

V území CHVÚ a okolí prevládajú **poľnohospodárske pôdy nekontaminované, resp. mierne kontaminované, mierne suché**. Odolnosť proti kompácii je slabá až stredná.

Flóra a fauna

Flóra aj fauna je daná polohou CHVÚ Kráľová v nížinatej oblasti Považia. Flóra zodpovedá skutočnosti, že 93,07 % CHVÚ je vodná plocha a vhodné prostredie pre **rastlinstvo** sa nachádza na kosených hrádzach, ostrovoch a v mŕtvych ramenách začlenených do CHVÚ.

Z pohľadu fauny CHVÚ Kráľová nie sú dostupné dáta k ucelenému prehľadu druhov. Z **rýb** sa tu vyskytuje kapor rybníčný (*Cyprinus carpio*), pleskáče (*Abramis sp.*), štika severná (*Esox lucius*), úhor európsky (*Anguilla anguilla*), sumec veľký (*Silurus glanis*), zubáč veľkoústý (*Sander lucioperca*) a mrena severná (*Barbus barbus*).

Z pohľadu avifauny predstavuje územie **významnú migračnú trasu, zimovisko, ale aj hniezdisko pre vodné vtáctvo**. Cílený a dlhodobý prieskum sa zameriava na významné hniezdiace druhy a zimujúce druhy. Ostatné druhy však systematicky mapované neboli a údaje o výskyte týchto ostatných druhov predstavujú skôr náhodné dáta.

Na základe dostupných údajov bolo v území v rokoch 2007 - 2015 **zistených 158 druhov vtákov**.

Tabuľka č. 2 – Zoznam druhov vtáctva zistených v CHVÚ Kráľová v rokoch 2007-2015 (online databáza Aves Symphony Online <http://aves.vtaky.sk/>)

<i>Accipiter gentilis</i>	<i>Egretta garzetta</i>	<i>Oriolus oriolus</i>
<i>Accipiter nisus</i>	<i>Emberiza calandra</i>	<i>Pandion haliaetus</i>
<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	<i>Emberiza citrinella</i>	<i>Parus ater</i>
<i>Acrocephalus palustris</i>	<i>Emberiza schoeniclus</i>	<i>Parus caeruleus</i>
<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	<i>Erithacus rubecula</i>	<i>Parus major</i>
<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	<i>Falco peregrinus</i>	<i>Parus palustris</i>
<i>Actitis hypoleucos</i>	<i>Falco subbuteo</i>	<i>Passer montanus</i>
<i>Aegithalos caudatus</i>	<i>Falco tinnunculus</i>	<i>Perdix perdix</i>
<i>Alauda arvensis</i>	<i>Ficedula hypoleuca</i>	<i>Phalacrocorax carbo</i>
<i>Alcedo atthis</i>	<i>Fringilla coelebs</i>	<i>Phalacrocorax pygmeus</i>
<i>Anas acuta</i>	<i>Fulica atra</i>	<i>Phasianus colchicus</i>
<i>Anas clypeata</i>	<i>Galerida cristata</i>	<i>Philomachus pugnax</i>
<i>Anas crecca</i>	<i>Gallinago gallinago</i>	<i>Phoenicurus ochruros</i>
<i>Anas penelope</i>	<i>Gallinula chloropus</i>	<i>Phylloscopus collybita</i>
<i>Anas platyrhynchos</i>	<i>Gavia arctica</i>	<i>Phylloscopus trochilus</i>
<i>Anas querquedula</i>	<i>Gavia stellata</i>	<i>Pica pica</i>
<i>Anas strepera</i>	<i>Grus grus</i>	<i>Picus viridis</i>
<i>Anser albifrons</i>	<i>Haematopus ostralegus</i>	<i>Podiceps auritus</i>
<i>Anser anser</i>	<i>Haliaeetus albicilla</i>	<i>Podiceps cristatus</i>
<i>Anser fabalis</i>	<i>Hippolais icterina</i>	<i>Prunella modularis</i>
<i>Anthus cervinus</i>	<i>Hirundo rustica</i>	<i>Rallus aquaticus</i>
<i>Ardea alba</i>	<i>Charadrius dubius</i>	<i>Recurvirostra avosetta</i>
<i>Ardea cinerea</i>	<i>Charadrius hiaticula</i>	<i>Remiz pendulinus</i>

<i>Asio otus</i>	<i>Chlidonias hybrida</i>	<i>Riparia riparia</i>
<i>Aythya ferina</i>	<i>Chlidonias leucopterus</i>	<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Aythya fuligula</i>	<i>Chlidonias niger</i>	<i>Saxicola torquata</i>
<i>Aythya marila</i>	<i>Ixobrychus minutus</i>	<i>Serinus serinus</i>
<i>Aythya nyroca</i>	<i>Lanius excubitor</i>	<i>Sitta europaea</i>
<i>Bucephala clangula</i>	<i>Larus arg./cach./mich.</i>	<i>Sterna albifrons</i>
<i>Buteo buteo</i>	<i>Larus argentatus</i>	<i>Sterna hirundo</i>
<i>Buteo lagopus</i>	<i>Larus cachinnans</i>	<i>Sterna sandvicensis</i>
<i>Calidris alba</i>	<i>Larus canus</i>	<i>Streptopelia decaocto</i>
<i>Calidris alpina</i>	<i>Larus fuscus</i>	<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Calidris canutus</i>	<i>Larus melanocephalus</i>	<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Calidris minúta</i>	<i>Larus michahellis</i>	<i>Sylvia atricapilla</i>
<i>Carduelis cannabina</i>	<i>Larus minutus</i>	<i>Sylvia borin</i>
<i>Carduelis carduelis</i>	<i>Larus ridibundus</i>	<i>Sylvia communis</i>
<i>Carduelis chloris</i>	<i>Limosa lapponica</i>	<i>Sylvia curruca</i>
<i>Ciconia ciconia</i>	<i>Locustella fluviatilis</i>	<i>Tadorna tadorna</i>
<i>Circus aeruginosus</i>	<i>Locustella luscinioides</i>	<i>Tachybaptus ruficollis</i>
<i>Circus pygargus</i>	<i>Luscinia megarhynchos</i>	<i>Tringa erythropus</i>
<i>Columba livia</i>	<i>Melanitta fusca</i>	<i>Tringa glareola</i>
<i>Columba oenas</i>	<i>Melanitta nigra</i>	<i>Tringa nebularia</i>
<i>Columba palumbus</i>	<i>Mergus albellus</i>	<i>Tringa ochropus</i>
<i>Corvus cornix</i>	<i>Mergus merganser</i>	<i>Tringa stagnatilis</i>
<i>Corvus corone</i>	<i>Mergus serrator</i>	<i>Tringa totanus</i>
<i>Cuculus canorus</i>	<i>Merops apiaster</i>	<i>Troglodytes troglodytes</i>
<i>Cygnus olor</i>	<i>Motacilla alba</i>	<i>Turdus merula</i>
<i>Delichon urbica</i>	<i>Motacilla flava</i>	<i>Turdus philomelos</i>
<i>Dendrocopos major</i>	<i>Muscicapa striata</i>	<i>Turdus pilaris</i>
<i>Dendrocopos medius</i>	<i>Netta rufina</i>	<i>Turdus viscivorus</i>
<i>Dendrocopos syriacus</i>	<i>Numenius arquata</i>	<i>Vanellus vanellus</i>
<i>Dryocopus martius</i>	<i>Nycticorax nycticorax</i>	

Pre veľkú časť vtáčích druhov zistených v CHVÚ Kráľová má táto lokalita len priemerný alebo okrajový význam. V prípade niektorých druhov vodného vtáctva však patrí územie medzi významnejšie hniezdiská na Považí. Najvýznamnejší hniezdiaci druh je chavkoš nočný (*Nycticorax nycticorax*), pre ochranu ktorého bolo vyhlásené CHVÚ. Okrem chavkoša je CHVÚ Kráľová významné hniezdisko aj pre volavku popolavú (*Ardea cinerea*) a nepravidelne tu hniezdi aj beluša malá (*Egretta garzetta*). K ďalším významným druhom hniezdiacim na Kráľovej, aj z pohľadu sústavy Natura 2000, je populácia rybára riečneho (*Sterna hirundo*) v počte 35 – 70 párov. Z ďalších čajkovitých druhov je nezanedbateľné aj hniezdenie 25 – 50 párov čajky smejivej (*Larus ridibundus*).

Vymedzenie a opis biotopov druhov

Jediným predmetom ochrany v území je chavkoš nočný (*Nycticorax nycticorax*). Hniezdnymi biotopmi tohto druhu sú nížinné oblasti s výskytom husto zarastených močiarov a rybníkov (Danko & Darolová 2002). Vo svete druh obsadzuje variabilnú škálu biotopov, od oblastí sladkých vôd, cez vody brakické až slané. Ďalej aj zarastené okraje plytkých riek, potokov, lagún, rybníkov a jazier, či pobrežných plytčín a mangrovové porasty. Často sa vyskytuje aj v kultúrnej

krajine. Potravné biotopy predstavujú pasienky, ryžové polia, orná pôda, vodné nádrže a kanále, rybníky. Počas migrácie bol druh registrovaný aj pozdĺž morského pobrežia a v suchých oblastiach (Martínez-Vilalta et al. 2014). Na Slovensku hniezdi v močiarnych oblastiach v inundačných pásoch riek, zarastených trstinami a jednotlivými stromami alebo ich skupinami, ďalej na rybníkoch močiarného charakteru so zárastmi drevín (napr. husté porasty vrb) a na ostrovoch na štrkoviskách, niekedy v zmiešaných kolóniách čajkovitých vtákov alebo volaviek popolavých (Danko & Darolová 2002).

1.6.2. Stručný opis predmetu ochrany

Účelom ochrany CHVÚ Kráľová je **zabezpečenie priaznivého stavu biotopov druhu európskeho významu chavkoša nočného** (podľa pôvodného názvoslovía bučiak nočný, chavkoš nočný sa používa na základe odporúčania najaktuálnejšieho slovenského názvoslovía vtákov sveta (Kovalík et al. 2010)) **a zabezpečenie podmienok jeho prežitia a rozmnožovania.**

1.6.3. Hodnotenie stavu predmetu ochrany, stanovenie priorít ochrany

Pri zhodnotení stavu predmetu ochrany sa vychádzalo z hodnotenia priaznivého stavu druhov, ktoré sú predmetmi ochrany v jednotlivých CHVÚ na základe údajov z **monitoringu z rokov 2010 – 2012 a neskôr doplnených údajov** (Karaska et al. 2015, Ridzoň et al. 2015). Pre potreby hodnotenia stavu druhu je potrebné zohľadniť nielen stav populácie, ale aj biotopov a ohrození, preto sa pri hodnotení kritériá populácie, biotopov a ohrození uvádzajú v programe starostlivosti v celom rozsahu. Pre zhodnotenie napĺňania programu starostlivosti bude potrebné merať zmeny stavu kritériami zohľadňujúcimi kritériá, ktorými bol hodnotený ich stav v roku 2010 – 2012. Len takéto zisťovanie stavu zabezpečí porovnateľné vyhodnotenie stavu pri neskoršom hodnotení. Z tohto dôvodu je v kapitole 1.6.3.1 pre každý predmet ochrany uvedená celá tabuľka hodnotenia priaznivého stavu.

Stručné, súhrnné, celkové zhodnotenie stavu predmetu ochrany je uvedené v kapitole 1.6.3.2., stanovenie cieľových stavov druhu je uvedené v kapitole 1.6.3.3. a osobitných záujmov u dotknutého druhu v kapitole 1.6.3.4.

1.6.3.1. Súčasný stav druhu

1.6.3.1.1. Definovanie priaznivého stavu chavkoša nočného (Nycticorax nycticorax) v Chránenom vtáčom území Kráľová

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu:

Chavkoše hniezdia v dvoch kolóniách na okraji CHVÚ vzdialené od seba asi 7,2 km vzdušnou čiarou. V oboch kolóniách hniezdia spoločne s volavkami popolavými. Na základe monitoringu z rokov 2010 – 2012 bola početnosť v južnejšej kolónii pri obci Kajal odhadovaná na 70 – 100 párov, v severnejšej kolónii pri obci Dolná Streda na 60 – 70 párov. Celková populácia druhu v CHVÚ Kráľová bola v rokoch 2010 – 2012 odhadovaná na **130 – 170 párov**. Druh zalieta za potravou do okolitých mŕtvych ramien. Niektoré sú mimo územia CHVÚ. Na lov využívajú aj koryto Váhu.

Hlavné biotopy výskytu v CHVÚ Kráľová:

Chavkoš nočný hniezdi v CHVÚ Kráľová **na dvoch miestach**. Prvá kolónia sa nachádza na pravej strane brehu Vodnej nádrže (VN) Kráľová v čiastočne podmáčanom lese s polkruhovým tvarom s priemerom asi 200 m. Les je lemovaný poľnohospodárskou pôdou zo západnej strany a hrádzou nádrže z východnej strany. Druhá časť chavkošov hniezdi v severnej kolónii. Ide o odrezané, neprietočné rameno Váhu s dlhým a členitým ostrovom porasteným drevinami (hlavne topoľ a agát). K vyhľadávaniu potravy vyžaduje zarastené členité brehy, kde dokáže loviť koristiť (malé rybky, obojživelníky, bezstavovce, hmyz).

Tabuľka č. 3 – Definovanie stavu druhu chavkoš nočný (*Nycticorax nycticorax*)

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
populácia	1.1. Veľkosť populácie	Populácia má nad 150 hniezdiacich párov	Populácia má 100 – 150 párov	Populácia má menej ako 100 párov
	1.2. Populačný trend	Populácia má dlhodobý rastúci trend o vyše 20 % za 5 rokov	Populácia je stabilná, prípadne mierne kolíše v priebehu 5 rokov	Populácia má klesajúci trend v priebehu 5 rokov
	1.3. Veľkosť areálu	Druh hniezdi v 2 a viac kolóniách	Druh hniezdi v CHVÚ len v jednej kolónii	Druh hniezdi v CHVÚ roztrúsene
	1.4. Areálový trend	Areál sa zväčšuje o viac ako 20 %	Areál je stabilný, mierne zmeny v rozsahu ± 20 %	Areál sa znižuje o viac ako 20 %
biotop	2.1. Hniezdny biotop	Hniezdne stromy sa nerúbu/neubúda ich, hniezdiská nie sú vyrušované ľuďmi	Hniezdných stromov neubúda, vyrušovanie hniezdisk ľuďmi je regulované a na nízkej úrovni	Hniezdných stromov ubúda, lokality sú vyrušované ľuďmi
	2.2. Potravný a migračný biotop	Nevysychajúce močiare, ramená, štrkové lavice, plytké riečne brehy s minimalizovaným antropickým vplyvom počas hniezdného obdobia obmedzeným na ochranársky manažment a monitoring územia s potravnou ponukou počas celej hniezdnej sezóny	Nevysychajúce močiare, ramená, štrkové lavice, plytké riečne brehy narušované antropickými aktivitami (ojedinelý rybolov či rekreácia, v blízkosti potravných biotopov) s vhodnou potravnou ponukou počas celej sezóny	Loviská intenzívne antropicky narušované intenzívnym rybolovom a rekreáciou na území a v blízkosti potravných biotopov, celodenný výskyt rybárov a rekreantov na lokalitách počas hniezdného obdobia
ohrozenia	3.1. Stupeň ohrozenia druhu (prenasledovanie, vyrušovanie)	Počas hniezdného obdobia nedochádza k žiadnym negatívnym antropickým vplyvom na hniezdiskách, vstup do kolónie je eliminovaný, monitoring je uskutočňovaný z bezpečnej vzdialenosti počas hniezdného obdobia, alebo sú hniezda spočítané po hniezdnom období, druh nie je ohrozovaný zástrelom, vystreľovaním hniezd	Počas hniezdného obdobia dochádza k antropickým vplyvom bez úmyslu priameho ohrozovania hniezd, napríklad rybolov a rekreácia počas hniezdného obdobia v blízkosti kolónie alebo priamo na hniezdisku, druh nie je ohrozovaný zástrelom na hniezdiskách alebo loviskách	Intenzívne a úmyselné vyrušovanie na hniezdiskách (opakované návštevy hniezdnej kolónie a pohyb v hniezdnej kolónii), úmyselné plašenie na hniezdiskách a loviskách, marenie hniezdenia, fotografovanie a filmovanie), likvidácia druhu strelnými zbraňami, vystreľovanie hniezd
	3.2. Stupeň ohrozenia hniezdného biotopu	Hniezdne lokality bez antropických vplyvov počas celého roka (bezzásahové porasty)	Hniezdne lokality počas hniezdného obdobia bez antropických vplyvov, v mimohniezdnom období sú biotopy mierne ovplyvnené ľudskou činnosťou, bez výrubu hniezdných stromov	Hniezdny biotop intenzívne narušovaný, likvidácia stromových a krovinných porastov

Tabuľka č. 4 – Hodnotiaca tabuľka (body):

Kritérium		Stav	Váha parametra	Počet bodov
Populácia	1.1. Veľkosť populácie	3	3	9
	1.2. Populačný trend	2	3	6
	1.3. Veľkosť areálu	3	3	9
	1.4. Areálový trend	2	2	4
Biotop	2.1. Hniezdny biotop	1	2	2
	2.2. Potravný biotop	1	2	2
Ohrozenia	3.1. Stupeň ohrozenia druhu	2	3	6
	3.2. Stupeň ohrozenia biotopu	3	3	9
Možný počet bodov				63
Dosiahnuté body				47

*Bodová hodnota stavu: A = 3 body, B = 2 body, C = 1 bod

Celkové vyhodnotenie

Percentuálny podiel dosiahnutej hodnoty z možnej hodnoty (tabuľka č. 5).

Tabuľka č. 5 – Celkové vyhodnotenie

A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
100 – 78 %	77 – 55 %	54 – 33 %
	74 %	

Zhodnotenie

Na základe zadefinovaných kritérií hodnotenia bol chavkoš nočný (*Nycticorax nycticorax*) zaradený v celkovom hodnotení do **priaznivého stavu B s hodnotou 74 %**.

Monitoring chavkoša v CHVÚ Kráľová bol založený na sledovaní priebehu hniezdenia a následnom sčítaní hniezd v mimohniezdnom období, ideálne po zamrznutí vodnej hladiny a vstupe do kolónie po ľade. Niektoré hniezda je problematické rozoznať od menších hniezd volavky popolavej v spoločnej kolónii.

V hodnotení bola priradená nižšia váha (t.j. hodnota 2) hniezdnemu a potravnému biotopu, nakoľko je hlavne severná kolónia (pri obci Dolná Streda) veľmi výrazne antropicky rušená prítomnosťou športových rybárov v prípade pohybu v bezprostrednej blízkosti hniezdnej kolónie. Druh však na ich prítomnosť na hniezdiskách nijako zvlášť nereaguje, pokiaľ sú rybári len na náprotivných brehoch (oproti kolónii) v dostatočnej vzdialenosti a nevstupujú do vody ramena pri hniezdnej kolónii. Rovnako druh výrazne nereaguje na prítomnosť športových rybárov na loviskách, má relatívne malú únikovú vzdialenosť a neodlieta ďaleko.

1.6.3.2. Stav druhov vtákov a ich biotopov, na ochranu ktorých sa vyhlasuje CHVÚ

Hodnotenie stavu vtákov vychádza predovšetkým z monitoringu vtáctva a stavu ich populácie v CHVÚ v rokoch 2010 – 2012, doplnené sú aktuálnymi údajmi (t.j. 2013 – 2015).

1.6.3.2.1. *Chavkoš nočný (Nycticorax nycticorax)*

Stav veľkosti populácie chavkoša nočného je podľa definície priaznivého stavu z rokov 2010 – 2012 hodnotený stupňom B ako priemerný priaznivý. V dôsledku **aktuálneho nárastu populácie v rokoch 2014 a 2015** by bolo možné **celkový priaznivý stav hodnotiť stupňom A – dobrý priaznivý stav**. Toto hodnotenie však vyžaduje minimálne ešte jednoročné potvrdenie.

V prípade populačného a areálového trendu je hodnotenie v rokoch 2010 – 2012 na stupni B ako priemerný priaznivý stav, veľkosť areálu je hodnotená A ako dobrý priaznivý stav.

V prípade hniezdneho a potravného biotopu sú na stupni C ako nepriaznivý stav, avšak kritériá majú nižšiu váhu na stupni 2.

1.6.3.3. Cieľový stav druhu

Cieľový stav druhu bol určený na základe významu druhu pre zachovanie populácie druhu na Slovensku, resp. v sústave CHVÚ, podľa dosiahnuteľnosti cieľa, ako aj výnimočnosti druhu ako zástupcu danej taxonomickej skupiny.

1.6.3.3.1. *Cieľový stav druhu chavkoš nočný (Nycticorax nycticorax)*

Stav veľkosti populácie chavkoša nočného je podľa definície priaznivého stavu z rokov 2010 – 2012 hodnotený stupňom B ako priemerný priaznivý, avšak v rokoch 2014 a 2015 **stav populácie prekročil 150 párov** (Karaska et al. 2015), čím sa hodnotí **stupňom A – dobrý priaznivý stav**. Ako však bolo uvedené vyššie, napriek pozitívnemu populačnému trendu si toto hodnotenie vyžaduje ešte jednoročné potvrdenie podľa definície priaznivého stavu (podľa rovnakých kritérií, ako pri monitoringu z rokov 2010 – 2012).

Vzhľadom na význam populácie chavkoša pre západné, ale aj celé Slovensko, by malo byť preto cieľom opatrení v CHVÚ Kráľová **zabezpečenie celkového priaznivého stavu pri jeho hodnotení na stupni A, veľkosť populácie rovnako na stupni A**.

1.6.3.4. Osobitné záujmy u druhu chavkoš nočný (Nycticorax nycticorax)

V prípade ochrany chavkoša nočného ako neznámeho druhu vo verejnosti neexistuje žiadny iný osobitný záujem ohľadne jeho ochrany. Takisto vzhľadom na to, že loví menšie ryby, tu nie je ani priamy konflikt medzi jeho ochranou a rybárskym využívaním územia. Vo výnimočných prípadoch môže zohrať úlohu spôsob využívania miest oboch kolónií na rekreačné účely (vodné športy, športový rybolov a pod.).

1.6.4. **Hodnotenie ďalších osobitných záujmov ochrany prírody a krajiny v území**

Územie CHVÚ sa neprekrýva so žiadnym iným chráneným územím národnej ani európskej siete v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „**zákon č. 543/2002 Z. z.**“). V území platí prvý stupeň ochrany.

V rámci **územného systému ekologickej stability** sa CHVÚ prekrýva s regionálnym biocentrom, ktoré tvorí vodná plocha nádrže a brehy. Časť CHVÚ v úseku nad nádržou je súčasťou nadregionálneho biokoridoru rieky Váh.

V súčasnosti v CHVÚ Kráľová hniezdi významná populácia **rybára riečneho (Sterna hirundo)**. Dosahuje viac ako 1 % národnej populácie a spĺňa tak kritérium, aby tento druh bol predmetom ochrany v CHVÚ. Pri prípadnej úprave vyhlášky MŽP SR č. 21/2008 Z. z. je preto potrebné

zvážiť doplnenie rybára riečneho medzi predmety ochrany v CHVÚ Kráľová. Toto by zjednodušilo prijatie opatrení na jeho ochranu v území s cieľom zlepšenia hniezdných biotopov, ktoré obýva. Dnes sú totiž jeho hniezdnymi biotopmi plaváky strojov používaných pre ťažbu štrkov na vodnej nádrži, čo znižuje ich hniezdnú úspešnosť a predstavuje prekážku pri hospodárení.

1.7. Výsledky komplexného zisťovania stavu lesa

Lesný pôdny fond je obhospodarovaný podľa programu starostlivosti o lesy (PSL), prípadne lesného hospodárskeho plánu (LHP). Podrobnosti sú v tabuľkách č. 6 a č. 7.

Tabuľka č. 6 – Prehľad platných PSL v CHVÚ Kráľová

Názov PSL pre lesný celok	Platnosť PSL	Výmera PSL (LHP) v CHVÚ (ha)
Nitra	2014 – 2023	37,06
Spolu		37,06

Tabuľka č. 7 – Zastúpenie kategórií lesa v CHVÚ Kráľová

Kategória lesa	Písmeno kategórie	Kategória (ha)	%
hospodársky			
ochranný	d	37,06	100,00
osobitného určenia			
Spolu		37,06	100,00

V CHVÚ sú jednotky priestorového usporiadania lesa (JPRL) 484 a 512. **Prevažujú v nich stanovištne pôvodné dreviny typické pre stanovištia lužných lesov s prímiesou agátu.** Tieto zabezpečujú plnenie pôdoochrannej funkcie, ktorú prioritne tieto ochranné lesy plnia. Percentuálne zastúpenie drevín je v tabuľke č. 8.

Tabuľka č. 8 – Zastúpenie drevín v CHVÚ Kráľová

Drevina	Topoľ čierny (<i>Populus nigra</i>)	Vrba biela (<i>Salix alba</i>)	Agát biely (<i>Robinia pseudoacacia</i>)	Topoľ biely (<i>Populus alba</i> , <i>P. canescens</i>)	Borovica lesná (<i>Pinus sylvestris</i>)
%	40,9	20	11,8	18,2	9,1

Z hľadiska veku sú porasty v JPRL 484 vo veku 50 rokov a porasty v JPRL 512 vo veku 40 rokov, t. j. v štádiu výchovy, s predpisom bez zásahu podľa platného PSL.

2. SOCIOEKONOMICKÉ POMERY (VYUŽÍVANIE ÚZEMIA A JEHO OKOLIA), POZITÍVNE A NEGATÍVNE FAKTORY

2.1. Historický kontext

VN Kráľová je viacúčelové vodné dielo na rieke Váh, medzi Sereďou a Šaľou na riečnom kilometri 44,2 – 78,6. Dielo bolo dokončené v roku 1985 za účelom energetického využitia Váhu, protipovodňovej ochrany priľahlého územia, na ťažbu štrkopieskov, ako zásobník zavlažovacej vody, na splavenie daného úseku Váhu, na chov rýb a ako prostredie na rekreáciu a vodné športy. Je súčasťou Vážskej vodnej cesty. Po napustení diela sa voda zdvihla aj v bývalých mŕtvych ramenách Váhu, ktoré v súčasnosti tvoria hniezdny aj potravný biotop pre chavkoše nočné (*Nycticorax nycticorax*), volavky popolavé (*Ardea cinerea*) a iné mokračové druhy. Početnosť hniezdiacich chavkošov bola v roku 1999, kedy boli zaznamenané prvé údaje o kolónii, odhadovaná na 40 – 60 párov spolu s 15 – 20 pámi volaviek popolavých (Danko & Darolová 2002).

Okrem chavkošov v území hniezdi aj významná populácia rybára riečneho (*Sterna hirundo*). Prvýkrát bola zaznamenaná v roku 2005 a mala asi 40 párov. Kolónia sa nachádzala na dvoch radoch kovových plavákov, ktoré nesú elektrický kábel k ťažobnému zariadeniu v plavebnej dráhe, ktoré ju prehlbuje a nachádza sa na východnej strane vodného diela. V súčasnosti druh hniezdi len na jednom rade plavákov a hniezdna populácia sa pohybuje medzi 35 – 70 pámi.

Na vodnom diele je vybudovaný aj **Vtáci ostrov**, ako náhradné opatrenie pri zničení riečného ekosystému budovaním nádrže. Na ostrove hniezdila populácia čajkovitých vtákov až do jeho zarastenia. Volavkovité druhy na ostrove však ako hniezdič zistené neboli. V súčasnosti je porastený vrbovo-topoľovým lesom a je využívaný rekreantmi, napriek zákazovým značkám umiestnených na jeho brehu. V roku 2008 bolo územie vodného diela a niektorých priľahlých podmäčianých lesov vyhlásené za CHVÚ Kráľová.

2.2. Stručný opis aktuálneho stavu

Poľnohospodárstvo

Na území CHVÚ Kráľová sa v súčasnosti obhospodaruje len **0,12 ha ornej pôdy**. V najbližšom okolí (500 m od hranice CHVÚ) sa nachádza prevažne orná pôda (526 ha). Ostatné druhy poľnohospodársky využívanéj pôdy (trvalé trávne porasty, vinice, poľnohospodársky pôdny fond) zaberajú len 7,42 ha.

Lesné hospodárstvo

Hospodárenie v porastoch CHVÚ musí byť orientované k plneniu hlavnej, čiže pôdoochranej, funkcie daných porastov. **Porasty majú charakter prechodu od zamokrených stanovišť mäkkých luhov až po extrémne suché stanovišťa tvrdých luhov**, kde dominantným činiteľom je výška hladiny vodného diela a následne hladiny priľahlých spodných vôd. Obhospodarovateľom oboch porastov sú Lesy Slovenskej republiky, štátny podnik (Lesy SR). V južnom poraste je umiestnená v súčasnosti kolónia chavkošov, vo východnom nie. Severná kolónia je umiestnená v skupine drevín pri Dolnej Strede, ktoré nie sú klasifikované ako lesné porasty a nie sú ani obhospodarované.

Rekreácia a šport

CHVÚ je súčasťou **Považského rekreačného územného celku VN Kráľová**. V súčasnosti je časť vodnej nádrže využívaná pre rekreačné účely ako miesto pre vodné športy, jachting, surfing, pobyt pri vode a pod., prevažuje najmä využitie individuálnou rekreáciou. Vybavenosť voľného pobytového cestovného ruchu je sústredená najmä v západnej časti pri hoteli Kaskády. Je možná rekreačná plavba cez plavebnú komoru smerom na Komárno. Hrádze nádrže sú využívané pre cyklistiku, plánované je vybudovanie značenej cyklotrasy s napojením na Považskú cykloturistickú magistrálu. VN Kráľová je rybárskym revírom, využíva sa pre športový rybolov. Lokalita plní funkciu prímestskej rekreácie pre obyvateľov blízkych miest Šaľa, Sereď a Galanta.

V lokalite Šintava, severovýchodne cca 2 km od CHVÚ, sa v nadväznosti na rieku Váh nachádza rekreačná lokalita (chatová osada, lodenica). V zmysle územnoplánovacej dokumentácie Vyššieho územného celku (ÚPN VÚC) Trnavského kraja sa v tomto priestore smerom k nádrži navrhuje rozšírenie plôch cestovného ruchu – vybudovanie rozsiahleho športovo-rekreačného parku.

Poľovníctvo a rybárstvo

Najväčší podiel VN Kráľová je súčasťou **rybárskeho revíru Vodná nádrž Kráľová č. 2-4930-1-1**. Jedná sa o revír od hate vodného diela po most pri Váhovciach. Z menšej časti do okolia zasahujú aj ďalšie rybárske revíry. V zmysle vyhlášky MŽP SR č. 21/2008 Z. z. je v súčasnosti výkon rybárskeho práva obmedzený iba na ostrovoch, a to v dôsledku obmedzenia vstupu od 1. apríla do 15. augusta, keďže na obmedzenie lovu je potrebné rozhodnutie okresného úradu. Podobne aj v prípade lovu zveri sú v zmysle vyhlášky MŽP SR č. 21/2008 Z. z. v území minimálne obmedzenia, a aj to podmienené rozhodnutím okresného úradu. VN Kráľová preto patrí medzi významné revíry s lovom pernatej poľovnej ako sú kačice divé alebo husi divé, bieločelé a siatinné. Územie CHVÚ sa nachádza v **Poľovnej oblasti M VI. Nitra a M IV. Trnavsko-piešťanská**. Územie obhospodarujú poľovné revíry Šoporňa, Priehrada Kráľová nad Váhom, Galanta, Váhovce a Šintava.

Ťažba nerastných surovín

Cca 3,5 km západne od CHVÚ je zriadené **prieskumné územie Galanta** pre geotermálnu energiu (Galantaterm s.r.o. Galanta, platnosť 2014 - 2018). V južnej časti VN Kráľová je vymedzené **výhradné ložisko štrkopieskov a pieskov Šoporňa** (V.D.S. a.s. Bratislava s určeným dobývacím priestor s aktívnou ťažbou a technologickým zázemím. Smerom na sever pokračuje ložisko nevyhradeného nerastu – štrkopieskov a pieskov Šoporňa (SEEDSRAR AGRO s.r.o., Šaľa) s rozvinutou ťažbou.

Využitie vody

CHVÚ je vyhlásené prevažne v priestore vodnej nádrže, ktorá vznikla vzduťím vody hydroenergetickým stupňom VN Kráľová ako **súčasti Vážskej kaskády**.

V úseku Sereď – Komárno je rieka vyčlenená ako Vážska vodná cesta s napojením na Dunajskú vodnú cestu. V rámci Územno-plánovacej dokumentáciu Vyššieho územného celku Trnavského kraja (ÚPN VÚC) sa navrhuje prístav v Seredi, severne od CHVÚ. V rámci CHVÚ nie sú vymedzené ochranné pásma vodárenských zdrojov.

Širšie okolie CHVÚ je dobre zdokumentované monitorovacími **hydrogeologickými vrtmi**, viaceré sa nachádzajú na území CHVÚ. Územie CHVÚ nezasahuje do ochranných pásiem vodárenských zdrojov.

Ďalšie využitie

V blízkosti CHVÚ sa nenachádza prevádzkovaná skládka odpadov. Po obvode vodnej nádrže je evidovaný väčší počet odvezených a upravených bývalých skládok a niekoľko nelegálnych skládok odpadu bez úprav a prekrytia.

V zmysle ÚPN VÚC sa v okolí CHVÚ navrhuje zriadenie priemyselných parkov Šoporňa (cca 1,5 km severovýchodne) a Sereď (cca 3 km severozápadne). Priamo v území CHVÚ južne od Šoporne je navrhnuté prekladisko viazané na existujúce zariadenia ťažby štrkopieskov.

Kultúrne dedičstvo a náboženské aktivity

Na území CHVÚ sa nenachádzajú kultúrne pamiatky a objekty významné z hľadiska kultúrno-historického dedičstva. V území sa neevidujú kultúrne ani náboženské aktivity, ktoré by mohli mať vplyv na predmet ochrany.

2.3. Návrh zásad a opatrení využívania územia a jeho okolia z hľadiska cieľov ochrany

2.3.1. Návrh zásad a opatrení pre predmet ochrany

Návrh zásad a opatrení vychádza z hodnotenia priaznivých stavov druhov vyhotovených ŠOP SR v rokoch 2010 – 2012 a odporúčaní navrhnutých expertmi v danom hodnotení, ako aj z odporúčaných opatrení vo vedeckých publikáciách (Danko & Darolová 2002, Gúgh et al. 2015).

Návrh zásad a opatrení pre chavkoša nočného (*Nycticorax nycticorax*) je tu uvedený v celom rozsahu nutných opatrení pre udržanie jeho optimálnej populácie. Vzhľadom na to, že potrebné opatrenia a biotopové nároky sú mierne odlišné, je potrebné tieto opatrenia zosúladiť a prioritizovať v jednotlivých častiach CHVÚ. Preto boli jednotlivé opatrenia nižšie zoskupené do ekologicko-funkčných priestorov (EFP) s rozličným zoznamom opatrení. Na jednotlivé nároky druhu je totiž potrebné dávať väčší dôraz iba v časti územia, v iných územiach môže byť ochrana prírody miernejšia. Návrh týchto finálnych opatrení (ktoré sa odporúčajú na realizáciu) v EFP však musí brať do úvahy nároky kritériového druhu. Smerodajné pre návrh obmedzení a opatrení sú však syntetické návrhy v kapitole 2.3.2. vychádzajúce z návrhov kapitoly 2.3.1.

Na udržanie stavu chavkoša nočného na stupni A priaznivého stavu je potrebné realizovať nasledovné manažmentové opatrenia:

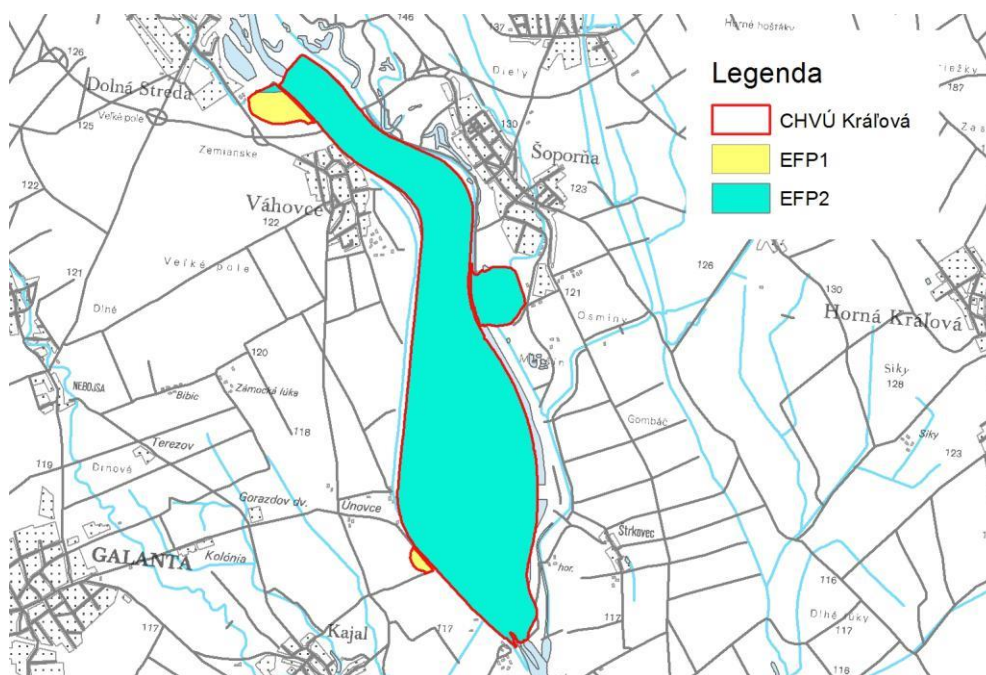
- zabezpečiť, aby sa nerúbali ani inak neničili/nepoškodzovali hniezdne stromy, ani iná vegetácia v okolí hniezdisk (zvlášť nie chemicky, vyhŕňaním, vypaľovaním a pod.);
- zabezpečiť pokoj v okolí hniezdisk počas hniezdnej sezóny, najmä zabrániť prístupu do kolónie rekreantmi, rybármi a poľovníkmi;
- zabezpečiť zachovanie a ochranu mokraďových biotopov (hlavne pred odvodnením, zasypaním, reguláciou);
- zabezpečiť okolie hniezdisk a potravné biotopy proti znečisteniu vody a brehov (najmä vylúčiť leteckú aplikáciu agrochemikálií);
- brániť fragmentácii väčších celkov mokradí environmentálne priaznivejším umiestňovaním stavieb a nezávislejším posudzovaním vplyvov na životné prostredie pre zámery v CHVÚ alebo v ich blízkosti;
- monitorovať potenciálny výskyt medvedíka čistotného ako invázneho druhu, známeho svojimi schopnosťami predovať stromové hniezda.

2.3.2. Členenie územia na ekologicko-funkčné priestory (EFP)

V súčasnosti je predmetom ochrany v CHVÚ Kráľová len jeden druh – chavkoš nočný. Pre jeho ochranu boli vzhľadom na vyššie uvedené cieľové stavy na základe odporúčaní expertov a vedeckých dát navrhnuté zásady a opatrenia. Tieto opatrenia sú však v rôznych častiach CHVÚ odlišné.

Preto bolo potrebné rozčleniť CHVÚ Kráľová na **dva EFP**, kde sú návrhy opatrení prispôsobené nárokom druhu v rôznych častiach územia v záujme efektívneho manažmentu populácií vtáčích druhov:

- EFP1 – hniezdiská vodného vtáctva
- EFP2 – loviská vodného vtáctva

Obr. 1. Členenie CHVÚ Kráľová na ekologicko-funkčné priestory

2.3.2.1. Návrh zásad a opatrení v EFP1 – hniezdiská vodného vtáctva

EFP1 – hniezdiská vodného vtáctva je vyčlenený na dvoch samostatných miestach v rámci CHVÚ. Ide o miesta kolónií volavkovitých vtákov, vrátane chavkoša nočného. Nachádzajú sa na západnej strane, severné hniezdisko je odrezané, neprietočné rameno Váhu s dlhým a členitým ostrovom, porasteným drevinami (hlavne topoľ a agát) pri obci Dolná Streda. Južnejšie je druhé hniezdisko v čiastočne podmáčanom lese s polkruhovým tvarom s priemerom asi 200 m pri obci Kajal.

Jedná sa o EFP s najväčšou rozlohou ostatnej plochy (74,57 %), nasleduje vodná plocha (9,20 %), lesný pozemok (8,77 %) a orná pôda (7,46 %).

Zásady a opatrenia v EFP1 vychádzajú predovšetkým z topických a trofických nárokov chavkoša nočného, pre ktorého ochranu je toto EFP prioritne vyčlenené. Opatrenia realizované v tomto území však budú prínosom aj pre ochranu ostatných druhov vodných vtákov (volavka popolavá, beluša malá, rôzne druhy kačíc a pod.).

Pre zlepšenie podmienok pre druhy, ktorých ochrana je v EFP1 prioritou, je **potrebné realizovať nasledovné opatrenia**:

- zabezpečiť monitoring populácie chavkoša nočného a ďalších vodných druhov vtáctva hniezdiacich v spoločných kolóniách;
- zabezpečiť, aby sa nerúbali ani inak neničili/nepoškodzovali hniezdne stromy, ani iná vegetácia v okolí hniezdisk (zvlášť nie chemicky, vyhŕňaním, vypaľovaním a pod.);
- zabezpečiť pokoj v okolí hniezdisk počas hniezdnej sezóny, najmä zabrániť prístupu do kolónie rekreantmi a rybármi, ale aj poľovníkmi prostredníctvom pravidelných kontrol v spolupráci so strážou prírody a rybárskou strážou;
- zabezpečiť zachovanie a ochranu mokraďových biotopov (hlavne pred odvodnením, zasypaním, reguláciou);
- zabezpečiť okolie hniezdisk a potravné biotopy proti znečisteniu vody a brehov (najmä vylúčiť leteckú aplikáciu agrochemikálií);
- vylúčiť spojenie hniezdného ostrova pri Dolnej Strede s náprotivnými brehmi a zachovať reálny status tohto ostrova bez spojenia s okolitou pevninou;
- zabrániť fragmentácii väčších celkov mokradí environmentálne priaznivejším umiestňovaním stavieb a dôsledným posudzovaním vplyvov na životného prostredie pri všetkých zámeroch relevantných z hľadiska CHVÚ;
- monitorovať potenciálny výskyt medvedíka čistotného ako invázneho druhu, známeho svojimi schopnosťami predovať stromové hniezda;
- v prípade potreby zabezpečiť hniezdne stromy proti ohryzom bobra vodného;
- zamedziť výstavbe investičných zámerov ohrozujúcich hniezdne lokality v tomto EFP a jeho okolí;
- realizovať informačné a praktické ekovýchové aktivity na školách v okolitých obciach;
- povoliť lov na kaprových vodách najsôr od 1.6. kalendárneho roka.

2.3.2.2. Návrh zásad a opatrení v EFP2 – loviská vodného vtáctva

EFP2 – loviská vodného vtáctva je vyčlenený v rámci vodnej plochy a brehových porastov v CHVÚ Kráľová. Tieto miesta sú loviskami a miestom oddychu jednak chavkoša, ale aj iných druhov vtákov vyskytujúcich sa v CHVÚ.

Jedná sa o EFP s najväčšou rozlohou vodnej plochy (95,88 %), nasledujú lesné pozemky (3,75 %), ostatná plocha (0,35 %) a zastavaná plocha a nádvoria (0,003 %).

Zásady a opatrenia v EFP2 by mali vychádzať predovšetkým z trofických nárokov chavkoša nočného a jeho lovisk, pre ktoré je toto EFP prioritne vyčlenené. Tento EFP však pri dodržaní nižšie uvedených zásad (opatrení) prispeje aj k udržaniu potravných podmienok iných vodných druhov vtákov, ktoré sa v CHVÚ vyskytujú.

Pre zlepšenie podmienok pre druhy, ktorých ochrana je v EFP2 prioritou, je **potrebné realizovať nasledovné opatrenia:**

- zabezpečiť potravné biotopy proti znečisteniu vody a brehov (najmä vylúčiť leteckú aplikáciu agrochemikálií);
- zabezpečiť zachovanie a ochranu mokraďových biotopov (predovšetkým litorálne porasty a brehy vodnej nádrže);
- dôsledne posúdiť prípravu investičných zámerov v tomto EFP z pohľadu dopadu na predmety ochrany a povoliť ich v prípade, ak nie je očakávaný významný negatívny dopad na predmety ochrany;
- realizovať informačné a praktické ekovýchové aktivity na školách v okolitých obciach;
- v spolupráci so strážou prírody a rybárskou strážou zabezpečiť pravidelné kontroly, aby nedochádzalo k porušeniam ustanovení vyplývajúcich z vyhlášky č. 21/2008 Z. z.;
- na vhodných miestach budovať nové ostrovy ako odpočinkové a lovné biotopy pre chavkoša nočného, ako aj pre iné druhy vtákov;

- zabezpečiť pravidelný monitoring invázných druhov šeliem (napr. medvedík čistotný, norok americký), ktoré majú výrazný vplyv na rozmanitosť biodiverzity a potravné základne, a v prípade potvrdenia výskytu zabezpečiť okamžitú elimináciu;
- monitorovať a odstrániť čierne stavby a čierne skládky;
- realizovať opatrenia na vytvorenie vhodných miest na zvyšovanie biodiverzity ako základ potravné základne pre kritériový druh (miesta pre neres rýb, obojživelníkov, miesta rozmnožovania hmyzu a pod.).

3. CIELE STAROSTLIVOSTI A OPATRENIA NA ICH DOSIAHNUTIE

3.1. Stanovenie dlhodobých cieľov starostlivosti v nadväznosti na ekologicko-funkčné priestory

Do roku 2046 boli stanovené nasledovné ciele ochrany:

1. Udržať priaznivý stav chavkoša nočného (*Nycticorax nycticorax*) v kategórii A priaznivého stavu³ (EFP1, EFP2).

2. Zvýšiť ekologické povedomie miestnych obyvateľov a zlepšiť spoluprácu s vlastníkmi a správcami pozemkov pri ochrane vtáctva (EFP1, EFP2).

Limitujúce faktory

Vnútorne prírodné faktory

Vo vzťahu k cieľu 1. sú limitujúcimi faktormi predovšetkým úbytok hniezdných stromov vplyvom prirodzeného rozpadu, a okrem toho extrémny počasie.

Úbytok hniezdných stromov vplyvom prirodzeného rozpadu nepredstavuje pre cieľový druh problém. Po spadnutí hniezdného stromu sa chavkoše presunú na iné stromy v blízkosti, prípadne do krovitej etáže (bazy, svíby a pod.). Okrem hniezdných možností poskytuje krovitá etáž aj útočisko pre vypadnuté mláďatá chavkošov, ktoré sa po kríkoch dokážu vyšplhať do väčšej výšky, kde ich rodičia nájdu a môžu dokrmovať. Z týchto dôvodov je nutné nezasahovať do lesných porastov, kde sa nachádzajú kolónie.

Druhým limitujúcim faktorom sú **extrémny počasie**, predovšetkým silný vietor, ktorý dokáže zhodiť aktívne hniezdo, a tým zmariť celé hniezdenie. Tento vnútorný prírodný faktor nie je možné ovplyvniť.

Vnútorne človekom podmienené faktory

Najzávažnejším negatívnym vnútorným človekom podmieneným faktorom je **výrub hniezdných stromov**, čiže strata hniezdných možností. Je preto nutné upraviť vyhlášku MŽP SR č. 21/2008 Z. z. a zabezpečiť celoročnú ochranu hniezdných stromov pred výrubom. Ďalším faktorom je nedodržiavanie ustanovení tejto vyhlášky, ktoré závisí od miery informácií o význame lokality u verejnosti a od spôsobu sprístupnenia lokality. Pretože je zapojenie verejnosti a všeobecná akceptácia ochrany prírody kľúčovým limitujúcim faktorom, je zvýšenie povedomia určené ako samostatný dlhodobý cieľ 2. Pri všeobecnej akceptácii ochrany prírody na tejto lokalite je efektívnejšia aj represívna časť ochrany zameraná na jednotlivcov nerešpektujúcich základné ustanovenia legislatívy. Pritom nedodržiavanie niektorých

³ V zmysle definície priaznivého stavu uvedeného v tabuľke č. 3

ustanovení legislatívy (napríklad zákaz **vstupu do kolónií**) môže mať v hniezdnom období aj pri jednej návšteve veľmi negatívne následky na hniezdnú populáciu priamym zlikvidovaním znášok, zvýšením mortality mláďat, a tým pádom aj nízkou hniezdnou úspešnosťou. Preto je dôležité vo verejnosti udržiavať pozitívny vzťah k hodnotám ochrany na tejto lokalite prostredníctvom prednášok, exkurzií a stavby infraštruktúry na pozorovanie vtáctva (pozorovateľní vtáctva, náučné panely a pod.). Naopak v prípade prípravy zámerov na väčšie **aktívne rekreačné využitie lokality** je nutné prostredníctvom dozoru ŠOP SR a dobrovoľnej stráže ochrany prírody včasné zastavenie týchto zámerov. Účelom je zníženie vyrušovania, a tým zníženie rizika nedosiahnutia dlhodobého cieľa č. 1., a systematické usmernenie rozvoja aktívneho cestovného ruchu.

Vonkajšie prírodné faktory

Faktormi ovplyvňujúcimi cieľ 1. sú aj situácia na zimoviskách a migračných zastávkach chavkoša nočného a šírenie nepôvodných druhov inváznych šeliem (norok americký, psík medvedíkovitý a medvedík čistotný).

Situácia na zimoviskách a migračných zastávkach sa môže negatívne odraziť na hniezdných populáciách u nás, a to v prípade, ak sa na týchto lokalitách zhorší potravná dostupnosť, resp. zvýši priame prenasledovanie. V prípade chavkoša nočného sú zimoviská v tropickej Afrike južne od Sahary. Migračné trasy vedú Stredomorím, kde je prenasledovanie vtáctva a pytlíctvo najrozšírenejšie. V prípade, ak by sa závažnosť tohto faktoru zvýšila, následný dopad na populáciu by sa neprejavil okamžite, ale najskôr plynulým dlhodobým poklesom. Na zníženie vplyvu tohto faktoru tak môže dlhodobo slúžiť len udržanie vysokého štandardu európskej legislatívy, aby aspoň na hniezdiskách, na ktoré máme dosah, bola udržiavaná efektívna ochrana a zároveň dodržiavanie medzinárodných dohôd (Dohovor o mokradiach majúcich medzinárodný význam predovšetkým ako biotopy vodného vtáctva, Dohoda o ochrane africko-euroázijských druhov sťahovavého vodného vtáctva a iné). Doplnkovými opatreniami k eliminovaniu pôsobenia tohto faktoru môže byť snaha o zlepšenie kvality potravných biotopov a ďalších opatrení pre zvýšenie hniezdnej úspešnosti v CHVÚ Kráľová.

Šírenie nepôvodných inváznych živočíchov sa ukazuje v celej Európe ako jedno z najväčších ohrození autochtónnej fauny. Tieto druhy pôsobia na pôvodné druhy priamou predáciou, vytláčaním z ich biotopov alebo prenosom chorôb. Naše druhy nie sú prispôbené na ich prítomnosť a nevedia, ako sa pred nimi brániť. V prípade chavkoša nočného môže norok americký pôsobiť ako potravný konkurent, nakoľko je norok americký potravný generalista a živí sa všetkou dostupnou potravou na lokalite, hlavne vodnými živočíchmi, rovnako ako chavkoš. Z inváznych druhov šeliem môže mať na chavkoša výrazný dopad hlavne medvedík čistotný, ktorý dokáže liezť po stromoch a predovať stromové hniezda, čím by dokázal rýchlo znížiť hniezdnú populáciu chavkošov, ale aj ostatných volavkovitých druhov v kolónii. V súčasnosti nie je známy výskyt ani jedného z uvedených druhov šeliem na VN Kráľová. Rýchlosť šírenia týchto druhov z Českej republiky a južného Slovenska poukazuje na to, že koncom tohto desaťročia už môže byť Kráľová priamo ohrozená invázными šelmami (v súčasnosti je napríklad medvedík čistotný registrovaný už na Záhorí). Riziko tohto negatívneho vplyvu môže byť znížené len dôsledným monitoringom a efektívnou eradikáciou v spolupráci ochranárskych organizácií, rybárskych a poľovníckych združení, pričom ani jeden z týchto subjektov samostatne nemá dostatočné kapacity na vykonanie tohto opatrenia. Potlačenie výskytu pri súčasnej úrovni rozšírenia druhov nie je možné v Európe celoplošne, preto je potrebné pri zistení výskytu inváznych šeliem v území realizovať ich odchyt a potlačenie výskytu pred hniezdnym obdobím v dostatočnom okruhu okolo kolónií vtáctva v CHVÚ Kráľová (tak, aby sa minimalizovalo riziko ich výskytu priamo počas hniezdenia v kolóniách). Takto sa môže aspoň čiastočne znížiť dopad prítomnosti týchto druhov, pričom tento postup sa javí podľa skúseností z iných území ako najmenej náročný a najefektívnejší. Takýto prístup zníži aj pôsobenie uvedeného faktoru na cieľ č. 1.

Vonkajšie človekom podmienené faktory

Človekom podmienené vonkajšie faktory sú potenciálne **plány na rekreačné využitie** hniezdnych a potravných biotopov (a iné väčšie investície) v okolí CHVÚ, ktoré sa ale dajú včasným zachytením odvrátiť už v počiatočnom štádiu. Vonkajším človekom podmieneným faktorom môže byť aj **znečisťovanie rieky Váh**, čím by došlo k úbytku vhodnej potravy. Predísť závažným škodám sa dá prostredníctvom preventívnych kontrol kvality vody a systematickým sledovaním potenciálnych negatívnych činností.

3.2. Stanovenie operatívnych cieľov v nadväznosti na ekologicko-fukčné priestory

Pre dosiahnutie 2 dlhodobých cieľov do roku 2046 boli navrhnuté 4 operatívne ciele.

1. Udržať priaznivý stav chavkoša nočného (*Nycticorax nycticorax*) v kategórii A priaznivého stavu.

1.1. Udržať populácie chavkoša nočného nad 150 párov v rámci CHVÚ (EFP1, EFP2).

2. Zvýšiť ekologické povedomie miestnych obyvateľov a zlepšiť spoluprácu s vlastníkami a správcami pozemkov pri ochrane vtáctva

2.1. Zlepšiť úroveň poznania vtáctva, propagovať myšlienku ochrany významnej ornitologickej lokality a vybudovať infraštruktúru pre pozorovanie vtáctva na lokalite (EFP1, EFP2).

2.2. Zapojiť vlastníkov a užívateľov pozemkov a poľovných a rybárskych revírov do oštrahy lokality a dodržiavania predpisov na úseku ochrany prírody (EFP1, EFP2).

2.3. Optimalizovať legislatívny rámec pre zlepšenie ochrany prírody v CHVÚ Kráľová (EFP1, EFP2).

3.3. Rámcové plánovanie a modely hospodárenia pre lesné biotopy

Základné rozhodnutia a ciele hospodárenia sú spracované pre lesné porasty podľa identifikátorov v modeloch hospodárenia. Kompletný výstup platných modelov pre jednotlivé PSL je súčasťou všeobecnej časti PSL pre jednotlivé lesné celky (LC). V tabuľke č. 9 sú uvedené základné rámce vybrané z modelov pre hlavné identifikátory porastov v CHVÚ. Rubné doby, obnovné doby a cieľové drevinové zastúpenie sú optimalizované pre plnenie pôdoochranej funkcie lesa.

Hospodárske spôsoby uvedené v modeloch hospodárenia sú maximálne prípustnou formou obnovy lesa a zmena na jemnejšie formy je v právomoci odborného lesného hospodára (OLH). Hospodárenie v porastoch CHVÚ musí byť orientované k plneniu hlavnej pôdoochranej funkcie. Zastúpenie agátu síce umožňuje pri lokálnej plošnej dominancii obnovu holorubným spôsobom, ale na druhej strane 90% zastúpenie stanovištné vhodných drevín vytvára predpoklad pre použitie podrastového spôsobu a účelového výberu.

Tabuľka č. 9 – Základné rámce z modelov hospodárenia pre hlavné identifikátory

Lesná oblasť	Pod- oblasť	Kategória	Tvar	Spôsob obhosp.	Písmeno kategórie	HSLT	Porastový typ	SOP	Rubná doba	Obnovná doba	Hosp. spôsob	Hosp. spôsob	Cieľové drevinové zloženie					
													DR	%	DR	%	DR	%
02	A	O	V	v	d	124	75	1	60	20	MH		TD	60-90	ol	10-40		
02	A	O	V		d	196	75	1	100	60	MP	HP	VR	50-80	JL	0-40	TD	0-30

3.4. Navrhované opatrenia, stanovenie harmonogramu ich plnenia, určenie subjektu zodpovedného za ich plnenie, stanovenie merateľných indikátorov ich plnenia

Tabuľka č. 10 – Navrhované opatrenia pre dosiahnutie operatívnych cieľov

Číslo opatrenia	Opatrenie	Lokalita	Priorita
Operatívny cieľ č. 1.1. Udržať populácie chavkoša nočného nad 150 párov v rámci CHVÚ			
1.1.1.	Udržať aktuálne hniezdne biotopy chavkošov vylúčením zásahov do drevín	EFP1	VP
1.1.2.	Zabezpečiť pravidelné kontroly územia a dodržiavanie legislatívy profesionálnou strážou prírody	EFP1	VP
1.1.3.	Zabezpečiť každoročný monitoring populácie chavkoša nočného	CHVÚ	VP
1.1.4.	Udržať vhodné potravné a hniezdne biotopy v rámci CHVÚ zamedzením nelegálnych aktivít, likvidovania mokradných biotopov, úprav litorálnej submerznej a natantnej vegetácie a vykonať opatrenia na rozšírenie tejto vegetácie	EFP1, EFP2	SP
1.1.5.	Udržať vhodné potravné biotopy na rieke Váh v úseku 10 km nad a pod vodným dielom prostredníctvom dôsledného posúdenia plánovaných zásahov do koryta (ťažby štrku, stavba malých vodných elektrární, vodných diel a pod.)	EFP1, EFP2 a okolie CHVÚ	SP
1.1.6.	Zabezpečiť kontinuálny monitoring inváznych druhov nepôvodných šeliem (hlavne medvedíka čistotného) priamo v CHVÚ a v bezprostrednom okolí	CHVÚ a 5 km okolie	VP
1.1.7.	Vytvoriť odpočinkové miesta pre chavkoša s minimálnym vyrušovaním	EFP2	SP
1.1.8.	Vytvoriť a udržiavať pás trvalých trávnych porastov, neobhospodarovaneého úhoru alebo krovín širokého 30 m okolo južnej kolónie pri obci Kajal medzi mŕtvym ramenom a poľnohospodárskou pôdou na zabránenie prenikania agrochemikálií do ramena	EFP1	SP
1.1.9.	Zabezpečiť stabilitu vodnej hladiny počas jarnej reprodukcie vodných živočíchov (vrátane rýb) v apríli až máji (teda v termíne od 1.4. do 1.6.)	CHVÚ	SP

Číslo opatrenia	Opatrenie	Lokalita	Priorita
Operatívny cieľ č. 2.1. Zlepšiť úroveň poznania vtáctva, propagovať myšlienku ochrany významnej ornitologickej lokality a vybudovať infraštruktúru pre pozorovanie vtáctva na lokalite			
2.1.1.	Každoročne organizovať exkurzie na lokalitu s pozorovaním vtáctva pre verejnosť	CHVÚ	VP
2.1.2.	Vybudovať náučný chodník na lokalite, informačné tabule a riadne vyznačiť hranice územia tabuľami	CHVÚ	SP
2.1.3.	Vybudovať aspoň dve pozorovateľne vtáctva na lokalite	CHVÚ	SP
2.1.4.	Pravidelne organizovať prednášky na všetkých školách v okolitých obciach a aj okresných mestách	CHVÚ	SP
2.1.5.	Vydávať informačné letáky o lokalite a umiestňovať pravidelne súvisiace články aj do regionálnych médií a vydať film o lokalite	CHVÚ	SP
2.1.6.	Vybudovať fotokryty na nekonfliktných miestach z pohľadu ochrany prírody	CHVÚ a okolie	NP
Operatívny cieľ č. 2.2. Zapojiť vlastníkov a užívateľov pozemkov a poľovných a rybárskych revírov do ostrahy lokality a dodržiavania predpisov na úseku ochrany prírody.			
2.2.1.	Vyškoliť miestnu rybársku stráž a užívateľov rybárskych revírov o predpisoch ochrany prírody platných v území a zapojiť ich do kontroly dodržiavania týchto predpisov	CHVÚ	VP
Operatívny cieľ č. 2.3. Optimalizovať legislatívny rámec pre zlepšenie ochrany prírody v CHVÚ Kráľová			
2.3.1.	Doplniť do vyhlášky MŽP SR č. 21/2008 Z. z. rybára riečneho medzi predmety ochrany ako 1% druh v CHVÚ Kráľová	CHVÚ	VP
2.3.2.	Prehodnotiť, či sú ustanovenia vyhlášky MŽP SR č. 21/2008 Z. z. dostatočné z hľadiska ochrany najmä v miestach kolónií chavkošov nočných, v ich okolí a na hraniciach EFP1 a ich okolí a v prípade potreby navrhnúť zmenu tohto všeobecne záväzného právneho predpisu	CHVÚ	VP
2.3.3.	Realizovať zámeny pozemkov v EFP 1 tak, aby sa vlastníctvo Slovenskej republiky (Slovenský pozemkový fond) včlenilo do CHVÚ a pozemky ostatných vlastníkov mimo CHVÚ	CHVÚ	SP

Vysvetlivky:

VP – vysoká priorita

SP – stredná priorita

NP – nízka priorita

Realizačné aktivity navrhovaných opatrení**Praktická starostlivosť**

Tabuľka č. 11 – Aktivita „Zlepšenie potravných biotopov a zvyšovanie potravnej bázy v CHVÚ Kráľová“

1. Názov a kód aktivity v CHVÚ	SKCHVU010-01 Zlepšenie potravných biotopov a zvyšovanie potravnej bázy v CHVÚ Kráľová
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1.
3. Príslušné opatrenie pre druhy	1.1.4.
4. Stručný popis aktivity v CHVÚ	Na vhodných miestach v CHVÚ, kde to umožňujú podmienky a v súčasnosti absentuje dostatočná vegetácia, dôjde k terénnym úpravám vedúcim napríklad k zvýšeniu možností pre rozmnožovanie rýb a obojživelníkov a ich prežívanie. Súčasne na vhodných miestach dôjde k zarybneniu CHVÚ.
5. Detailnejší popis aktivít	Pred samotnou realizáciou a v prvom roku realizácie budú vytypované vhodné lokality v CHVÚ na zlepšenie podmienok pre rozmnožovanie rýb a obojživelníkov. Prioritne budú vybraté brehy ramien, Váhu a iných vodných plôch, kde absentuje litorálna vegetácia, a kde sú brehy v súčasnosti veľmi strmé. Na niektorých z nich, kde to nie je v rozpore s požiadavkami na ochranu iných druhov, a kde to nie je v rozpore s technickými a prevádzkovými nárokmi, dôjde k realizácii opatrenia. V rámci aktivity budú vybraté úseky brehu, resp. iných lokalít zošikmené a ďalšími opatreniami dôjde k rozšíreniu pásu litorálnej vegetácie, prípadne k ďalším potrebným opatreniam. Zarybnenie bude realizované po vzájomnej dohode so Slovenským rybárskym zväzom.
6. Priorita	Vysoká
7. Miesto realizácie	CHVÚ
8. Obdobie realizácie	2019 – 2021
9. Zodpovednosť	MŽP SR
10. Odhadované výdavky/ rok	Priemerne 3 333 €/rok počas troch rokov realizácie
11. Predpokladaný zdroj financovania	Európske štrukturálne a investičné fondy, štátny rozpočet, iné zdroje
12. Spôsob vyhodnotenia realizácie	Záverečná správa

Tabuľka č. 12 – Aktivita „Vytvorenie odpočinkových miest pre chavkoše nočné s minimom rušenia“

1. Názov a kód aktivity v CHVÚ	SKCHVU010-02 Vytvorenie odpočinkových miest pre chavkoše nočné s minimom rušenia⁴
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1.
3. Príslušné opatrenie pre druhy	1.1.7.
4. Stručný popis aktivity v CHVÚ	V rámci aktivity sa vyberie miesto v rámci CHVÚ Kráľová, resp. v rámci VN Kráľová, kde sa v dostatočnej vzdialenosti od brehu, kde to umožňujú ostatné podmienky prevádzky vodného diela, postaví nový ostrovček s priemerom minimálne 15 metrov. Tento bude slúžiť ako nerušené odpočinkové miesto pre chavkoše a zároveň bude môcť slúžiť aj ako hniezdisko pre iné druhy, a teda k zvýšeniu biodiverzity.
5. Detailnejší popis aktivít	Realizácia aktivity zahŕňa zhodnotenie doterajších hniezdnych možností, dostupnosti biotopov pre predmet ochrany a ďalšie vodné vtáky a v prípade nedostatku biotopov prípravu technického projektu ostrova, zameranie jeho výstavby, samotnú stavbu ostrova.
6. Priorita	Stredná
7. Miesto realizácie	CHVÚ
8. Obdobie realizácie	2018 – 2020
9. Zodpovednosť	MŽP SR
10. Odhadované výdavky/ rok	Priemerne 16 666 €/rok počas troch rokov výstavby ostrova, následne 500 €/ každé 3 roky na jeho údržbu
11. Predpokladaný zdroj financovania	Európske štrukturálne a investičné fondy, štátny rozpočet, iné zdroje
12. Spôsob vyhodnotenia realizácie	Záverečná správa

Monitoring bioty územia

Tabuľka č. 13 – Aktivita „Monitoring chavkoša nočného a vodného vtáctva v CHVÚ Kráľová“

1. Názov a kód aktivity v CHVÚ	SKCHVU010-03 Monitoring chavkoša nočného a vodného vtáctva v CHVÚ Kráľová
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1.
3. Príslušné opatrenie pre druhy	1.1.3.
4. Stručný popis aktivity v CHVÚ	Aktivita sa zameria na zistenie výskytu, veľkosti hniezdnej populácie chavkoša nočného v rámci CHVÚ, ale popri tom bude monitorované aj ostatné vodné vtáctvo.
5. Detailnejší popis aktivít	Monitoring sa bude realizovať v priemernom intervale 1x za týždeň. Zhustený interval kontrol bude potrebný

⁴ Návrh nového hniezdného ostrova musí byť umiestnený tak, aby neohrozil už existujúce povolené aktivity, bude prerokovaný s príslušnými dotknutými orgánmi.

	v hniezdnom období, kedy musia byť separátne kontrolované všetky hniezdne kolónie chavkošov. V nehniedznom období môže byť frekvencia kontrol nižšia a zameraná na zhromaždiská vodného vtáctva.
6. Priorita	Vysoká
7. Miesto realizácie	CHVÚ
8. Obdobie realizácie	Celoročný monitoring v celom období platnosti programu starostlivosti (2017 – 2046)
9. Zodpovednosť	ŠOP SR
10. Odhadované výdavky/ rok	Priemerne 1 466 €/rok
11. Predpokladaný zdroj financovania	Európske štrukturálne a investičné fondy, štátny rozpočet, iné zdroje
12. Spôsob vyhodnotenia realizácie	Záverečná správa po ukončení sezóny v prípade finančnej podpory aktivity

Tabuľka č. 14 – Aktivita „Monitoring invázných šeliem v CHVÚ Kráľová a okolí“

1. Názov a kód aktivity v CHVÚ	SKCHVU010-04 Monitoring invázných šeliem v CHVÚ Kráľová a okolí
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1.
3. Príslušné opatrenie pre druhy	1.1.6.
4. Stručný popis aktivity v CHVÚ	Aktivita je zameraná na sledovanie výskytu invázných nepôvodných druhov šeliem v CHVÚ Kráľová a jeho bezprostrednom okolí pre prípad nutnej eradikácie druhov.
5. Detailnejší popis aktivít	V súčasnosti sa vyskytujú invázne nepôvodné druhy šeliem už v širšom okolí (Záhorie – norok, medvedík čistotný) VN Kráľová, výskyt v CHVÚ by v prípade medvedíka mohol pre chavkoša predstavovať závažný problém, preto je nutné ich prípadný výskyt zachytiť v predstihu. Aktivity sa tak budú realizovať nielen v samotnom CHVÚ, ale aj v širšom okruhu CHVÚ. Monitoring sa bude realizovať vizuálne, ale aj s pomocou fotopascí, raftov na zachytenie stôp a spoluprácou s miestnymi rybárskymi a poľovnými združeniami (či spoločným monitoringom, alebo aspoň vo forme dotazníkov).
6. Priorita	Vysoká
7. Miesto realizácie	CHVÚ a územie aspoň v 5 km širokom okruhu od územia
8. Obdobie realizácie	Každoročne kontinuálne
9. Zodpovednosť	MŽP SR, MPRV SR
10. Odhadované výdavky/ rok	Priemerne 2 566 €/rok ⁵
11. Predpokladaný zdroj	Európske štrukturálne a investičné fondy, štátny rozpočet, iné zdroje

⁵ Výdavky v jednotlivých rokoch realizácie aktivity môžu byť vyššie ako priemerná hodnota nákladov. V prvom roku budú finančné nároky vyššie v dôsledku nákupu techniky a zariadení na monitoring, v ďalších piatich rokoch v dôsledku extenzívnejšieho monitoringu vo väčších intervaloch a v dôsledku obnovy techniky na monitoring. Inak budú predpokladané výdavky za rok nižšie ako priemerná hodnota.

financovania	
12. Spôsob vyhodnotenia realizácie	Záverečná správa po ukončení sezóny v prípade finančnej podpory aktivity

Tabuľka č. 15 – Aktivita „Monitoring potravných biotopov a negatívnych faktorov priamo v rámci CHVÚ a na rieke Váh v úseku 10 km nad a pod vodným dielom“

1. Názov a kód aktivity v CHVÚ	SKCHVU010-05 Monitoring potravných biotopov a negatívnych faktorov priamo v rámci CHVÚ a na rieke Váh v úseku 10 km nad a pod vodným dielom
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1.
3. Príslušné opatrenie pre druhy	1.1.4., 1.1.5.
4. Stručný popis aktivity v CHVÚ	Aktivita bude zameraná na pravidelný monitoring negatívnych faktorov, kvality vôd a realizáciu ichtyologického prieskumu za účelom zistenia podmienok pre prežívanie chavkoša a za účelom prípadného prijatia ochranných opatrení (napríklad rozhodnutia úradov a pod).
5. Detailnejší popis aktivít	Počas realizácie aktivity sa na vybraných miestach vytýpujú monitorovacie plochy, kde sa pravidelne bude realizovať monitoring rýb a zároveň negatívne faktory pôsobiace na rybiu osádku a na vtáčie spoločenstvá.
6. Priorita	Stredná
7. Miesto realizácie	CHVÚ Kráľová a rieka Váh v úseku 10 km nad a pod vodným dielom
8. Obdobie realizácie	Každoročne kontinuálne
9. Zodpovednosť	ŠOP SR
10. Odhadované výdavky/ rok	Priemerne 900 €/rok
11. Predpokladaný zdroj financovania	Európske štrukturálne a investičné fondy, štátny rozpočet, iné zdroje
12. Spôsob vyhodnotenia realizácie	Záverečná správa po ukončení sezóny v prípade finančnej podpory aktivity

Regulovanie návštevnosti územia a zvyšovanie povedomia

Tabuľka č. 16 – Aktivita „Zlepšenie kontrolnej činnosti ochrany prírody v CHVÚ Kráľová“

1. Názov a kód aktivity v CHVÚ	SKCHVU010-06 Zlepšenie kontrolnej činnosti ochrany prírody v CHVÚ Kráľová
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1., 2.2.
3. Príslušné opatrenie pre druhy	1.1.2., 2.2.1.
4. Stručný popis aktivity v CHVÚ	Aktivita vyžaduje zvýšenie prítomnosti stráže prírody v území za účelom monitoringu negatívnych faktorov a za účelom monitoringu dodržiavania predpisov ochrany prírody v dôsledku minimálnej až žiadnej

	kontroly v súčasnosti a opakovaných zistených porušení.
5. Detailnejší popis aktivít	V roku 2015 mala územie CHVÚ Kráľová v pôsobnosti ŠOP SR – Správa Chránenej krajinnnej oblasti Dunajské luhy, ktorá však na celé svoje územie pôsobnosti mala vyhradeného len jedného profesionálneho strážcu. Takáto úroveň profesionálnej kontroly územia nepostačuje (vzhľadom na v minulosti zaznamenané porušenia legislatívy ochrany prírody) a aktivita by mala viesť k zlepšeniu stavu. Na jej realizáciu by bolo vhodné okrem zlepšenia materiálneho zabezpečenia strážcov (ďalekohľad, zápisník, terénna obuv a oblečenie, pohonné hmoty a iné) aj zvýšiť personálne kapacity príslušnej správy ŠOP SR, aby sa prijal nový zamestnanec – strážca, ktorý bude mať na zodpovednosť prioritne CHVÚ Kráľová (aspoň ako čiastočný, napr. 1/3 úväzok). Alternatívou, resp. doplnkom je zlepšenie kontrolnej činnosti cez dobrovoľnú stráž prírody.
6. Priorita	Stredná
7. Miesto realizácie	CHVÚ Kráľová
8. Obdobie realizácie	Každoročne kontinuálne
9. Zodpovednosť	MŽP SR
10. Odhadované výdavky/ rok	Priemerne 6 950 €/rok ⁶
11. Predpokladaný zdroj financovania	Štátny rozpočet, iné zdroje
12. Spôsob vyhodnotenia realizácie	Záverečná správa

Tabuľka č. 17 – Aktivita „Usmernenie návštevnosti v CHVÚ Kráľová“

1. Názov a kód aktivity v CHVÚ	SKCHVU010-07 Usmernenie návštevnosti v CHVÚ Kráľová
2. Príslušný operatívny cieľ	3.1.
3. Príslušné opatrenie pre druhy	3.1.2., 3.1.3.
4. Stručný popis aktivity v CHVÚ	Aktivita je zameraná na vybudovanie prvkov infraštruktúry na pozorovanie vtáctva a lokality, ktorá do územia pritiahne návštevníkov a zároveň ich pobyt usmerní do menej citlivých oblastí. Zároveň usmerní návštevnosť na lokalitách, kde je dnes živelná a spôsobuje poškodzovanie životného prostredia a aj rušenie predmetu ochrany.
5. Detailnejší popis aktivít	Aktivita zahŕňa naprojektovanie a výstavbu náučného chodníka, na vybraných bodoch výstavbu pozorovacích veží, výrobu a osadenie informačných panelov, tabúl označujúcich hranice CHVÚ, panelov náučného chodníka, výrobu a osadenie rámp a betónových

⁶ V jednotlivých rokoch realizácie sa budú výdavky mierne odlišovať od priemerných hodnôt (budú vyššie alebo nižšie) v závislosti od potreby nákupu zariadení, techniky a ostatného vybavenia nutného na zlepšenie kontrolnej činnosti.

	ihlanov, vybudovanie parkoviska, vybudovanie a prevádzku 3 fotokrytov ako nástrojov priblíženia miestnej prírody verejnosti. Zároveň aktivita ráta aj s údržbou vybudovanej infraštruktúry.
6. Priorita	Stredná až nízka
7. Miesto realizácie	CHVÚ Kráľová
8. Obdobie realizácie	2017 – 2020
9. Zodpovednosť	MŽP SR
10. Odhadované výdavky/ rok	Priemerne 16 250 €/rok v rokoch realizácie a každých päť rokov 1 000 €/rok na údržbu.
11. Predpokladaný zdroj financovania	Európske štrukturálne a investičné fondy, štátny rozpočet, iné zdroje
12. Spôsob vyhodnotenia realizácie	Záverečná správa a každých päť rokov správa o návštevnosti územia

Tabuľka č. 18 – Aktivita „Zvýšenie povedomia o CHVÚ Kráľová“

1. Názov a kód aktivity v CHVÚ	SKCHVU010-08 Zvýšenie povedomia o CHVÚ Kráľová
2. Príslušný operatívny cieľ	3.1.
3. Príslušné opatrenie pre druhy	3.1.1., 3.1.4., 3.1.5.
4. Stručný popis aktivity v CHVÚ	Aktivita bude cielená na prinášanie informácií a aktualít z CHVÚ pre verejnosť v území a jeho okolí s cieľom zvýšenia povedomia a aj celkovej akceptácie ochrany prírody v území a participácie verejnosti na ochrane územia.
5. Detailnejší popis aktivít	V rámci aktivity sa bude realizovať tlač propagačných materiálov (letáky, brožúrky alebo cielené publikácie ako knihy) o CHVÚ a tiež príprava článkov o území a aktualít z neho do regionálnych periodík. Okrem toho sa budú realizovať prednášky v okolitých obciach. V rámci realizácie aktivity bude nevyhnutné na zvýšenie povedomia vyčleniť príslušnú personálnu kapacitu v rámci ŠOP SR, keďže príslušný organizačný útvar dnes na túto úlohu nemá dostatočné kapacity vzhľadom na rozľahlé územie, ktoré má v pôsobnosti s množstvom chránených území.
6. Priorita	Stredná
7. Miesto realizácie	CHVÚ Kráľová
8. Obdobie realizácie	Každoročne, priebežne
9. Zodpovednosť	MŽP SR
10. Odhadované výdavky/ rok	Priemerne 4 660 €/rok
11. Predpokladaný zdroj financovania	Európske štrukturálne a investičné fondy, štátny rozpočet, iné zdroje
12. Spôsob vyhodnotenia realizácie	Záverečná správa

Tabuľka č. 19 – Aktivita „Prehodnotenie ustanovení vyhlášky MŽP SR č. 21/2008 Z. z. a prípadný návrh zmeny“

1. Názov a kód aktivity v CHVÚ	SKCHVU010-09 Prehodnotenie ustanovení vyhlášky MŽP SR č. 21/2008 Z. z. a prípadný návrh zmeny
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1., 2.3.
3. Príslušné opatrenie pre druhy	1.1.1., 1.1.9., 2.3.1., 2.3.2.
4. Stručný popis aktivity v CHVÚ	Aktivita je zameraná na zhodnotenie aktuálneho legislatívneho rámca ochrany prírody v CHVÚ Kráľová a zhodnotenie toho, či režim ochrany adekvátne pokrýva ciele ochrany v CHVÚ a ochranu biodiverzity.
5. Detailnejší popis aktivít	V prvom kroku realizácie aktivity sa zhodnotia výsledky monitoringu vtáctva a predmetu ochrany predovšetkým (a faktorov na neho pozitívne a negatívne pôsobiacich) v CHVÚ Kráľová. Na základe výsledkov monitoringu populácie, faktorov pôsobiacich na populáciu chavkoša sa zhodnotí dostatočnosť ustanovení vyhlášky MŽP SR č. 21/2008 Z. z. a v prípade potreby sa pripraví návrh na zmenu (prípadná úprava predmetov ochrany, zmena zakázaných činností, úprava hraníc alebo iné opatrenia v prípade potreby).
6. Priorita	Vysoká
7. Miesto realizácie	CHVÚ Kráľová
8. Obdobie realizácie	2018 – 2020
9. Zodpovednosť	MŽP SR
10. Odhadované výdavky/ rok	Priemerne 2 416 €/rok ⁷
11. Predpokladaný zdroj financovania	Štátny rozpočet, iné zdroje
12. Spôsob vyhodnotenia realizácie	Vydanie nového nariadenia vlády vyhlasujúceho CHVÚ Kráľová v prípade potreby, inak zhodnotenie stavu v štúdií

Usmernenie hospodárenia v území a zosúladenie protichodných záujmov

Tabuľka č. 20 – Aktivita „Zámeny pozemkov v CHVÚ Kráľová a okolí“

1. Názov a kód aktivity v CHVÚ	SKCHVU010-10 Zámeny pozemkov v CHVÚ Kráľová a okolí
2. Príslušný operatívny cieľ	3.2.
3. Príslušné opatrenie pre druhy	3.2.2.
4. Stručný popis aktivity v CHVÚ	Na pozemkoch súkromných vlastníkov, kde obmedzenia požadované cieľmi ochrany budú dôvodom pre obmedzenia bežného hospodárenia, sa

⁷ Výdavky budú jednorazové.

	v prípade záujmu vlastníkov uskutočnia zámenny za pozemky umiestnené mimo CHVÚ.
5. Detailnejší popis aktivít	Aktivita bude vyžadovať rokovanie s vlastníkmi, vytypovanie vlastníkov najviac negatívne dotknutých, resp. komunikáciu s tými, ktorí o zámennú požiadajú samostatne. Následne bude nevyhnutnou súčasťou aktivity príprava zámenných zmlúv.
6. Priorita	Vysoká
7. Miesto realizácie	CHVÚ Kráľová a okolie
8. Obdobie realizácie	2020 – 2023 ⁸
9. Zodpovednosť	MŽP SR
10. Odhadované výdavky/ rok	Priemerne 2 500 €/rok
11. Predpokladaný zdroj financovania	Štátny rozpočet, iné zdroje
12. Spôsob vyhodnotenia realizácie	Schválené zámenné zmluvy

⁸ Výdavky budú vynaložené jednorazovo.

Tabuľka č. 21 Prehľad realizačných aktivít a predpokladaných výdavkov programu starostlivosti (roky 2017 – 2032)

Kód aktivity	Názov aktivity	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)
		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
SKCHVU010-01	Zlepšenie potravných biotopov a zvyšovanie potravnej bázy v CHVÚ Kráľová	0	0	3 400	3 300	3 500	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SKCHVU010-02	Vytvorenie odpočinkových miest pre chavkoše nočné s minimom rušenia	0	0	20 000	20 000	9 500	0	0	500	0	0	500	0	0	0	0	1 000
SKCHVU010-03	Monitoring chavkoša nočného a vodného vtáctva v CHVÚ Kráľová	6 300	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	300	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300
SKCHVU010-04	Monitoring invázných šeliem v CHVÚ Kráľová a okolí	9 500	1 500	1 500	1 500	1 500	5 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
SKCHVU010-05	Monitoring potravných biotopov priamo v rámci CHVÚ a na rieke Váh v úseku 10 km nad a pod vodným dielom	500	500	500	1 000	500	2 500	500	500	500	500	2 500	500	500	500	500	500
SKCHVU010-06	Zlepšenie kontrolnej činnosti ochrany prírody v CHVÚ Kráľová	4 000	1 000	7 000	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
SKCHVU010-07	Usmernenie návštevnosti v CHVÚ Kráľová	0	24 000	13 000	6 500	0	0	0	0	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0	1 000
SKCHVU010-08	Zvýšenie povedomia o CHVÚ Kráľová	4 660	4 660	4 660	4 660	4 660	1 660	4 200	2 200	3 200	1 700	1 700	1 700	3 200	1 700	3 200	1 700
SKCHVU010-09	SKCHVU010-09 Prehodnotenie ustanovení vyhlášky MŽP SR č. 21/2008 Z. z. a prípadný návrh zmeny	0	0	5 000	0	4 500	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SKCHVU010-010	Zámeny pozemkov v CHVÚ Kráľová a okolí	0	0	0	0	2 500	2 500	2 500	2 500	0	0	0	0	0	0	0	0
	Spolu	24 960	32 960	56 360	38 760	28 760	13 960	9 500	9 000	7 000	6 500	8 000	6 500	7 000	6 500	7 000	7 500

Tabuľka č. 22 Prehľad realizačných aktivít a predpokladaných výdavkov programu starostlivosti (roky 2033 – 2046)

Kód aktivity	Názov aktivity	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Spolu (€)
		2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2017-46
SKCHVU010-01	Zlepšenie potravných biotopov a zvyšovanie potravnéj bázy v CHVÚ Kráľová	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10 500
SKCHVU010-02	Vytvorenie odpočinkových miest pre chavkoše nočné s minimom rušenia	0	0	0	0	500	0	0	0	0	1 000	0	0	0	0	53 000
SKCHVU010-03	Monitoring chavkoša nočného a vodného vtáctva v CHVÚ Kráľová	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	43 000
SKCHVU010-04	Monitoring invázných šeliem v CHVÚ Kráľová a okolí	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	57 000
SKCHVU010-05	Monitoring potravných biotopov priamo v rámci CHVÚ a na rieke Váh v úseku 10 km nad a pod vodným dielom	500	500	500	500	2 500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	21 500
SKCHVU010-06	Zlepšenie kontrolnej činnosti ochrany prírody v CHVÚ Kráľová	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	25 500
SKCHVU010-07	Usmernenie návštevnosti v CHVÚ Kráľová	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0	1 000	54 500
SKCHVU010-08	Zvýšenie povedomia o CHVÚ Kráľová	3 200	1 700	3 200	1 700	1 700	1 700	3 200	1 700	3 200	1 700	3 200	1 700	3 200	1 700	82 260
SKCHVU010-09	SKCHVU010-09 Prehodnotenie ustanovení vyhlášky MŽP SR č. 21/2008 Z. z. a prípadný návrh zmeny	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9 500
SKCHVU010-011	Zámeny pozemkov v CHVÚ Kráľová a okolí	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10 000
	Spolu	7 000	6 500	7 000	6 500	8 000	6 500	7 000	6 500	7 000	7 500	7 000	6 500	7 000	6 500	366 760

Tabuľka č. 23 Prehľad odhadovaných výdavkov na realizáciu programu starostlivosti a predpokladaných zdrojov financovania (roky 2017 – 2032)

Zdroj financovania	Rok realizácie programu starostlivosti / suma v €															
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
ŠOP SR vlastné zdroje							1 900	1 800	1 400	1 300	1 600	1 300	1 400	1 300	1 400	1 500
ŠOP SR rozpočet							7 600	7 200	5 600	5 200	6 400	5 200	5 600	5 200	5 600	6 000
Eurofondy ⁹	24 960	32 960	56 360	38 760	28 760	13 960										
Iné zdroje ¹⁰	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	24 960	32 960	56 360	38 760	28 760	13 960	9 500	9 000	7 000	6 500	8 000	6 500	7 000	6 500	7 000	7 500

Tabuľka č. 24 Prehľad odhadovaných výdavkov na realizáciu programu starostlivosti a predpokladaných zdrojov financovania (roky 2033 – 2046)

Zdroj financovania	Rok realizácie programu starostlivosti / suma v €														
	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2017-2046
ŠOP SR vlastné zdroje	1 400	1 300	1 400	1 300	1 600	1 300	1 400	1 300	1 400	1 500	1 400	1 300	1 400	1 300	34 200
ŠOP SR rozpočet	5 600	5 200	5 600	5 200	6 400	5 200	5 600	5 200	5 600	6 000	5 600	5 200	5 600	5 200	136 800
Eurofondy															195 760
Iné zdroje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	7 000	6 500	7 000	6 500	8 000	6 500	7 000	6 500	7 000	7 500	7 000	6 500	7 000	6 500	366 760

⁹ Európske štrukturálne a investičné fondy vrátane spolufinancovania

¹⁰ Ide napr. o finančný nástroj EÚ LIFE a ďalšie nešpecifikované zdroje, vrátane súkromných

4. SPÔSOB VYHODNOCOVANIA PLNENIA PROGRAMU STAROSTLIVOSTI

Tab. č. 26. Logická matica vyhodnocovania programu starostlivosti

Štruktúra programu starostlivosti	Objektívne overiteľný indikátor úspešnosti	Spôsob overenia	Stav realizácie
Dlhodobé ciele			
1. Udržať priaznivý stav chavkoša nočného (<i>Nycticorax nycticorax</i>) v kategórii A priaznivého stavu.	Kategória priaznivého stavu	Pravidelná správa hodnotenia biotopov a druhov v zmysle čl. 17 smernice o biotopoch, resp. mimoriadna správa za účelom vykazovania výsledkového ukazovateľa	Plní sa / neplní sa (k 31.decembru 2018, k 31. decembru 2020 a k 31. decembru 2023)
2. Zvýšiť ekologické povedomie miestnych obyvateľov a zlepšiť spoluprácu s vlastníckmi a správcami pozemkov pri ochrane vtáctva	Počet návštevníkov lokality (prichádzajúcich za účelom jej spoznania)	Monitoring návštevníkov raz ročne	Plní sa (ak rastie) / Neplní sa (ak stagnuje či klesá)
Operatívne ciele			
1.1. Udržať populácie chavkoša nočného nad 150 párov v rámci CHVÚ	Počet párov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
2.1. Zlepšiť úroveň poznania vtáctva, propagovať myšlienku ochrany významnej ornitologickej lokality a vybudovať infraštruktúru pre pozorovanie vtáctva na lokalite.	Počet návštevníkov lokality (prichádzajúcich za účelom jej spoznania)	Monitoring návštevníkov raz ročne	Plní sa (ak rastie) / Neplní sa (ak stagnuje, či klesá)
2.2. Zapojiť vlastníkov a užívateľov pozemkov a poľovních a rybárskych revírov do ostrahy lokality a dodržiavania predpisov na úseku ochrany prírody.	Počet kontrol lokality	Záznamy z kontrol lokality	Plní sa (ak sú kontroly hlásené) / Neplní sa (ak nie sú hlásené kontroly)
2.3. Optimalizovať legislatívny rámec pre zlepšenie ochrany prírody v CHVÚ Kráľová	Schválená úprava vyhlášky	Predmety ochrany novej právnej úpravy	Plní sa / neplní sa
Opatrenia			
1.1.1. Udržať vhodné hniezdne biotopy chavkošov vylúčením zásahov do drevín	Rozloha hniezdného biotopu	Záznamy z monitoringu	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne

Štruktúra programu starostlivosti	Objektívne overiteľný indikátor úspešnosti	Spôsob overenia	Stav realizácie
1.1.2. Zabezpečiť pravidelné kontroly územia a dodržiavanie legislatívy profesionálnou strážou prírody	Počet kontrol	Záznamy z kontrol	Plní sa / Neplní sa
1.1.3. Zabezpečiť každoročný monitoring populácie chavkoša nočného	Počet párov	Ročné zhodnotenie	Plní sa (ak sú každoročné aktuálne údaje) / Neplní sa (ak chýbajú v danom roku aktuálne dáta)
1.1.4. Udržať vhodné potravné a hniezdne biotopy v rámci CHVÚ zamedzením nelegálnych aktivít, likvidovania mokradných biotopov, úprav litorálnej submerznej a natantnej vegetácie a vykonať opatrenia na rozšírenie tejto vegetácie	Dĺžka brehu s porastmi litorálnej vegetácie a rozloha vhodného biotopu	Záznam raz v sezóne	Plní sa (ak dĺžka je stabilná alebo rastie) / neplní sa (ak klesá)
1.1.5. Udržať vhodné potravné biotopy na rieke Váh v úseku 10 km nad a pod vodným dielom prostredníctvom dôsledného posúdenia plánovaných zásahov do koryta (ťažby štrku, stavba malých vodných elektrární a pod.)	Výsledky ichtyologických prieskumov a odobratých vzoriek vody	Záznamy z výskumu	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
1.1.6. Zabezpečiť kontinuálny monitoring invázných druhov nepôvodných šeliem (hlavne medvedíka čistotného) priamo v CHVÚ a v bezprostrednom okolí	Počet dní s kontrolou	Záznamy z fyzickej kontroly alebo dni so záznamami z fotopascí	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
1.1.7. Vytvoriť odpočinkové miesta pre chavkoša s minimom vyrušovania	Rozloha vytvoreného biotopu	Záznamy z manažmentu	Plní sa / neplní sa
1.1.8. Vytvoriť a udržiavať pás trvalých trávnych porastov (TTP), neobhospodarovaného úhoru alebo krovín širokého 30 m okolo južnej kolónie pri obci Kajal medzi mŕtvym ramenom a poľnohospodárskou pôdou na zabránenie prenikania agrochemikálií do ramena	Vytvorenie pásu	Rozvrh plodín z príslušnej parcely	Plní sa / neplní sa
1.1.9. Zabezpečiť stabilitu vodnej hladiny počas jarnej reprodukcie vodných živočíchov (vrátane rýb) v apríli až máji	Výška vodnej hladiny	Údaje z monitoringu hladiny v rámci prevádzky VD Kráľová	Plní sa / neplní sa
2.1.1. Každoročne organizovať exkurzie na lokalitu s pozorovaním vtáctva pre verejnosť	Počet exkurzií	Prezenčné listiny	Plní sa / neplní sa
2.1.2. Vybudovať náučný chodník na lokalite, informačné tabule a riadne vyznačiť hranice územia tabuľami	Prítomnosť náučného chodníka a tabúľ v CHVÚ	Zrealizovaný projekt	Plní sa / neplní sa
2.1.3. Vybudovať aspoň dve pozorovateľne vtáctva na lokalite	Počet pozorovateľní vtáctva	Zrealizované projekty	Plní sa / plní sa čiastočne / neplní sa

Štruktúra programu starostlivosti	Objektívne overiteľný indikátor úspešnosti	Spôsob overenia	Stav realizácie
2.1.4. Pravidelne organizovať prednášky na všetkých školách v okolitých obciach a aj okresných mestách	Počet prednášok	Prezenčné listiny	Plní sa / neplní sa
2.1.5. Vydávať letáky o lokalite, pravidelne umiestňovať súvisiace články aj do regionálnych médií a vydať film o lokalite.	Počet titulov publikácií a článkov	Výtlačky publikácií, článkov a vydanie filmu	Plní sa / neplní sa
2.1.6. Vybudovať fotokryty na nekonfliktných miestach z pohľadu ochrany prírody	Počet vybudovaných fotokrytov	Prezenčné listiny z návštev	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
2.2.1. Vyškoliť miestnu rybársku stráž a užívateľov rybárskych revírov o predpisoch ochrany prírody platných v území a zapojiť ich do kontroly dodržiavania týchto predpisov	Počet kontrol	Záznamy z kontrol	Plní sa / neplní sa
2.3.1. Doplniť do vyhlášky č. 21/2008 Z. z. rybára riečneho medzi predmety ochrany ako 1% druh v CHVÚ Kráľová	Schválená úprava vyhlášky	Predmety ochrany novej právnej úpravy	Plní sa / neplní sa
2.3.2. Prehodnotiť, či sú ustanovenia vyhlášky MŽP SR č. 21/2008 Z. z. dostatočné z hľadiska ochrany najmä v miestach kolónií chavkošov nočných, v ich okolí a na hraniciach EFP1 a ich okolí a v prípade potreby navrhnúť zmenu tohto všeobecne záväzného právneho predpisu	Schválená úprava vyhlášky	Predmety ochrany novej právnej úpravy	Plní sa / neplní sa
2.3.3. Realizovať zámeny pozemkov v EFP1 tak, aby sa vlastníctvo Slovenskej republiky (Slovenského pozemkového fondu) včlenilo do CHVÚ a pozemky ostatných vlastníkov mimo CHVÚ	Rozloha pozemkov v EFP1 v štátnom vlastníctve	Zámenné zmluvy	Plní sa / neplní sa

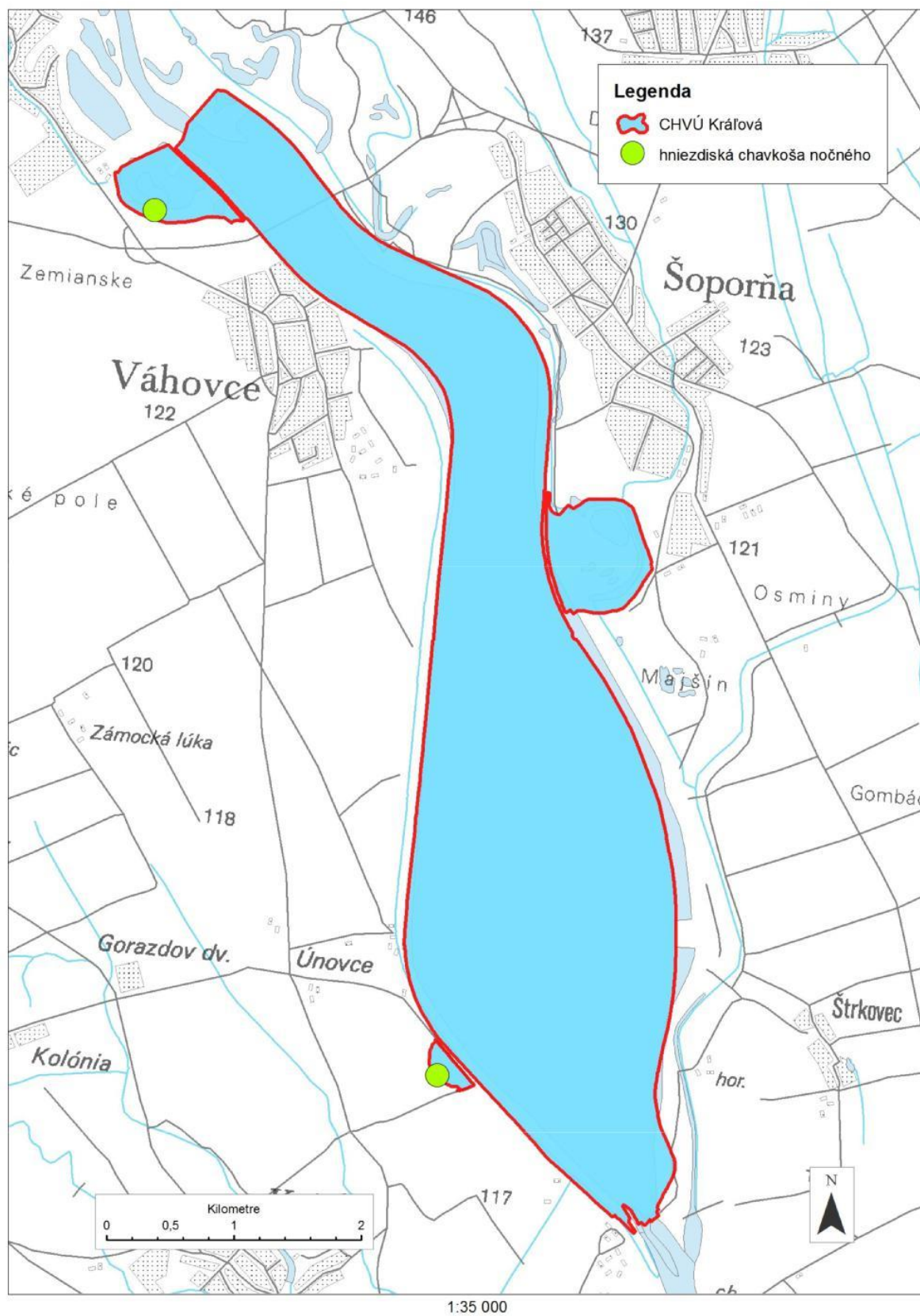
5. POUŽITÉ PODKLADY A ZDROJE INFORMÁCIÍ

Použité zdroje:

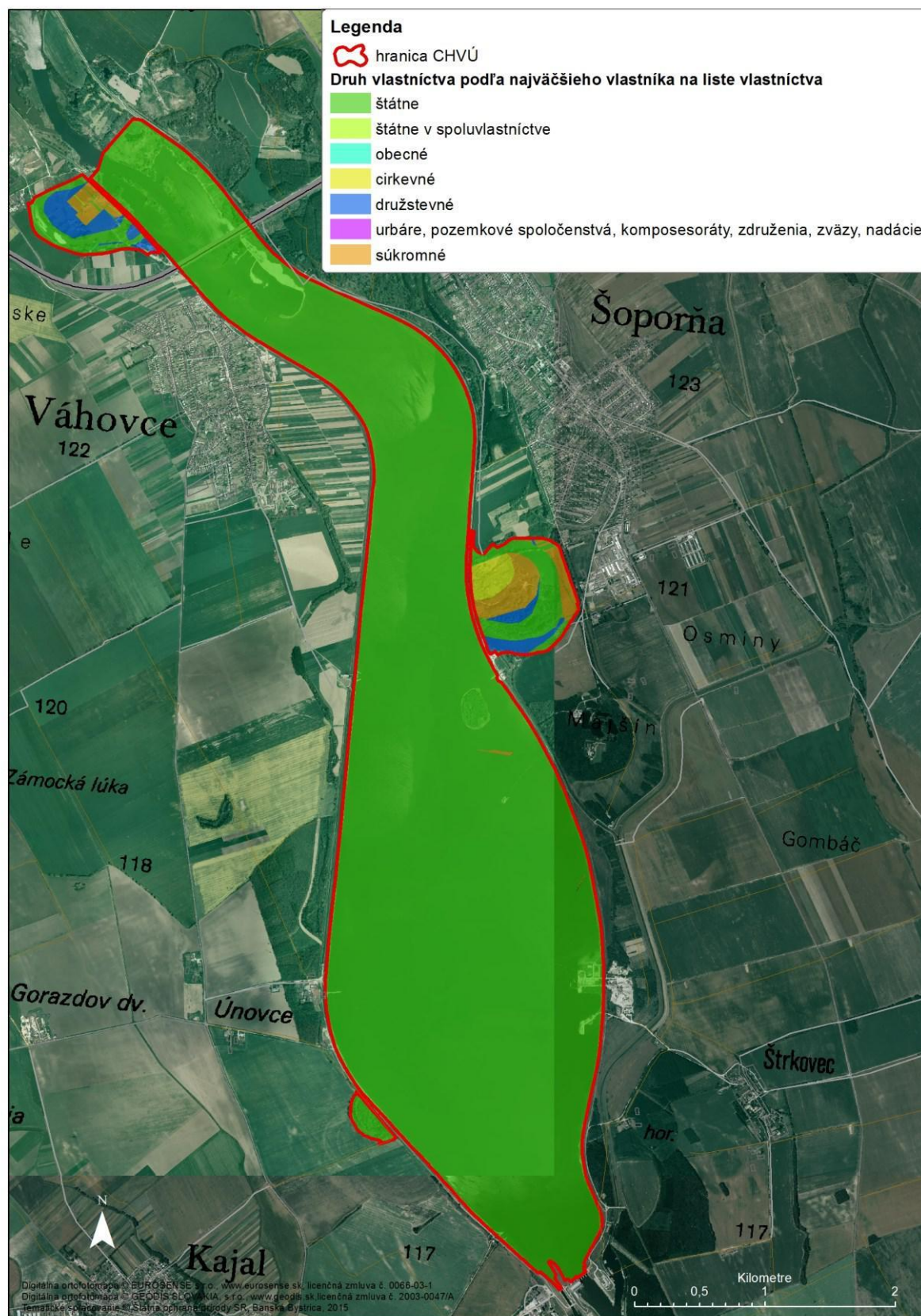
- Bazálne environmentálne informácie o sídlach Slovenska, Slovenská agentúra životného prostredia, Banská Bystrica, 2009-2013 dostupné na <http://www.beiss.sk/>
- Danko, Š. a Darolová, A. (2002). Chavkoš nočný (*Nycticorax nycticorax*). In: Danko, Š., Darolová, A., Krištín, T. (eds.) (2002). Rozšírenie vtákov na Slovensku. Veda, Bratislava.
- Databáza hydrogeologických a geotermálnych vrtov, Geologický ústav Dionýza Štúra, 2014 dostupné na <http://mapserver.geology.sk/hgvrty/>
- Ferienc, O. (1977). Vtáky Slovenska 1. Veda, Bratislava.
- Gúgh, J., Trnka, A., Karaska, D., Ridzoň, J., 2015: Zásady ochrany európsky významných druhov vtákov a ich biotopov. Štátna ochrana prírody SR, Banská Bystrica, 332 str.
- Hraško, J., Linkeš, V., Šály, R., Šurina, B., 1993. Pôdna mapa Slovenska, Bratislava: Výskumný ústav pôdozvedectva a ochrany pôdy
- Chudík, M., 2014. Územný plán veľkého územného celku Trnavského kraja v znení zmien a doplnkov, Bratislava: Aurex s.r.o.
- Karaska, D., Trnka, A., Krištín, A., Ridzoň, J., 2015: Chránené vtáčie územia Slovenska. Štátna ochrana prírody SR, Banská Bystrica, 380 s.
- Kovalík, P., Pačenovský, S., Čapek, M. & Topercer, J. 2010: Slovenské mená vtákov sveta. – SOS/BirdLife Slovensko, Bratislava, 396 pp.
- Mapový portál Štátnej ochrany prírody a krajiny, Banská Bystrica, 2014 dostupné na <http://maps.sopsr.sk/mapy/map.html>
- Martínez-Vilalta, A., Motis, A. & Kirwan, G.M. (2014). Black-crowned Night-heron (*Nycticorax nycticorax*). In: del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. & de Juana, E. (eds.) (2014). Handbook of the Birds of the World Alive. Lynx Edicions, Barcelona. (retrieved from <http://www.hbw.com/node/52707> on 14 September 2015).
- Miklós, L., 2002. Atlas krajiny Slovenskej republiky. I. vyd., Bratislava: Ministerstvo životného prostredia SR; Banská Bystrica: Slovenská agentúra životného prostredia
- Prehľad výhradných ložísk a ložísk nevyhradených nerastov, Geologický ústav Dionýza Štúra, 2014 dostupné na <http://mapserver.geology.sk/loziska/>
- Register evidencie navrhovaných, určených, blokováných a zrušených prieskumných území, Geologický ústav Dionýza Štúra, 2014 dostupné na <http://mapserver.geology.sk/pu/>
- Register zaevidovaných skládok odpadov na území SR, Geologický ústav Dionýza Štúra, 2014 dostupné na <http://mapserver.geology.sk/skladky/>
- Register zdokumentovaných svahových deformácií na území SR, Geologický ústav Dionýza Štúra, 2014 dostupné na <http://mapserver.geology.sk/zosuvy/>
- Ridzoň, J., Karaska, D., Topercer, J. (eds), 2015: Aktuálny stav výberových druhov vtákov v chránených vtáčích územiach na Slovensku.
- Vass, D., 1988. Regionálne geologické členenie Západných Karpát a severných výbežkov Panónskej panvy na území ČSSR, Bratislava: Geologický ústav Dionýza Štúra
- Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 21/2008 Z. z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Kráľová
- Štátny zoznam osobitne chránených častí prírody a krajiny dostupný na <http://uzemia.enviroportal.sk/>
- Výnos MŽP SR č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu

6. PRÍLOHY

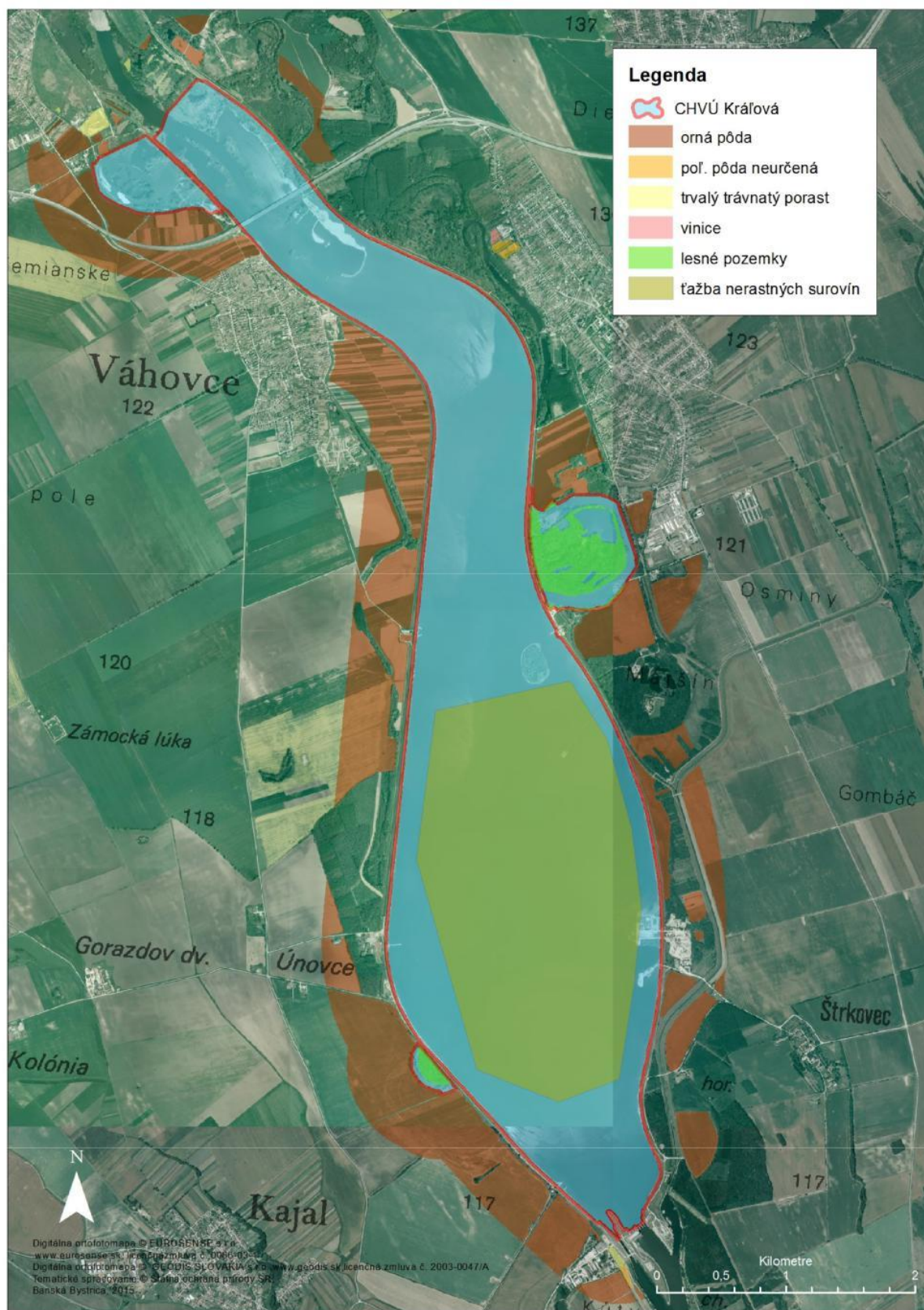
6.1. Mapa predmetu ochrany

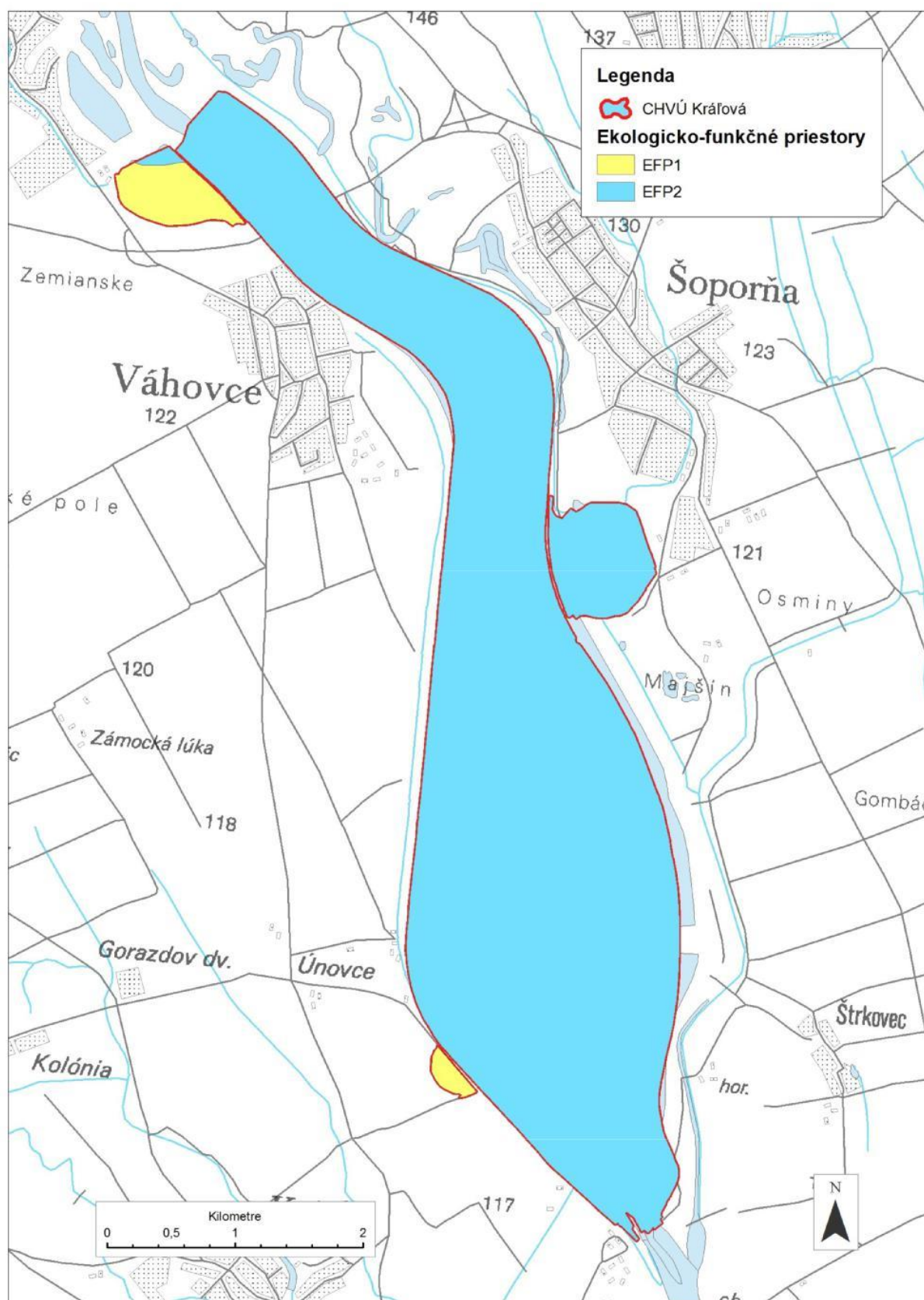
6.2. Mapa identifikácie vlastnícko–užívateľských vzťahov

6.3. Mapa využitia územia

6.4. Mapa ekologicko-funkčných priestorov

6.5. Iná dokumentácia (porastová mapa)

